Radim Žůrek

ROMANTIKA A POETIKA V SOUČASNÉ FOTOGRAFII

Slezská univerzita v Opavě
Filozoficko-přírodovědecká fakulta v Opavě
Institut tvůrčí fotografie

Opava 2012

Radim Žůrek

ROMANTIKA A POETIKA V SOUČASNÉ FOTOGRAFII

Romantic and Poetic in the Contemporary Photography

Teoretická diplomová práce

Obor: Tvůrčí fotografie
Vedoucí práce: Prof. PhDr. Vladimír Birgus
Oponent: MgA. Dita Pepe

Slezská univerzita v Opavě
Filozoficko-přírodovědecká fakulta v Opavě
Institut tvůrčí fotografie

Opava 2012

ZADÁNÍ MAGISTERSKÉ PRÁCE

Slezská univerzita v Opavě
Studijní program: Filmové, televizní a fotografické umění a nová média
Filozoficko-přírodovědecká fakulta v Opavě
Obor: TF, Akademický rok: 20011/2012

Název tématu česky:
Romantika a poetika v současné fotografii

Název tématu anglicky:
Romantic and Poetic in the Contemporary Photography

Vedoucí práce:
Prof. PhDr. Vladimír BIRGUS - ITF

Zásady pro vypracování:
Absence informací o současné fotografii v České republice mě donutila seskupit a představit autory nové generace. Značná část dnešní fotografie se začíná ubírat směrem k emocionálnímu vyprávění. Mladí autoři preferují jednoduchost sdělení s vícevrstvou výpovědí, v rámci slušnosti estetizují a snaží se o formu, která není cizí běžnému divákovi. Tato fáze vývoje se u nás bohužel zatím moc neprojevila. V zemích jako je USA, Německo, Austrálie, Švýcarsko, Holandsko, Francie, Finsko, Čína, Japonsko, Korea a mnoha dalších, se již deset let pravidelně objevují fotografie s romantickým charakterem. Tato práce se snaží alespoň o malý příspěvek lidem, kteří se o tento typ fotografie zajímají.

Seznam doporučené literatury:

- Liesbrock, Heinz – Weski, Thomas – How You Look at It. Photographs of the 20th Century / Thames and Hudson, Londýn, 2000
- Birgus, Vladimír; Mlčoch, Jan – Česká fotografie 20. století, Uměleckoprůmyslové muzeum v Praze / KANT, Praha, 2005
- Campany, David (ed.) – Art and Photography / Phaidon, Londýn, 2006
- Misselbeck, Reinhold – 20th Century Photography, Museum Ludwig Cologne / Taschen, Kolín nad Rýnem, 1996

Abstrakt / Abstract:

Romantika a poetika v nové fotografii

Posledních deset let nelze přehlédnout určitý fenoménem, který se objevuje nejen u mladých fotografů. V textech kurátorů se skloňují slova romantismus nebo poetismus a jejich frekvence narůstá. Tyto pojmy je dnes nutné brát s velkou nadsázkou a jsou zde myšleny spíš jako subjektivní popis nálad. V textu své diplomové práce se budu snažit o rozdělení autorů a jejich děl do různých kategorií. V některých případech upřednostňuji konkrétní série vyjadřující charakteristické rysy poetické fotografie, někdy naopak popisuji styl práce určitého autora.

Dát si za cíl kompletní zmapování světové platformy romantických tvůrců by bylo pošetilé. Zkusil jsem tedy zavzpomínat na fotografie mých oblíbených autorů, doplnit je novy?mi a tak trochu sám pro sebe zrekapitulovat, co mě vlastně inspiruje v naší společné tvorbě s manželkou.

Young Czech, Female Photographers

In the last ten years we can not overlook a phenomenon, that occurs not only in works of young photographers. The words „poetism" or „romanticism" are frequently inflected in the texts of curators. These concepts we must taken with great exaggeration, and they are used more as a subjective description of moods. In the text of my thesis, I will try to divide authors and their works to various categories. In some cases, I prefer a particular series expressing poetic features of photography, sometime, on the other hand, I describe the work style of a particular author.

It would be foolish to try to get a complete mapping of the world platform of romantic photographers. So I tried to recall photos of my favourites artists, add the new ones and make a little recap for myself to get know, what really inspires me in our joint work with my wife.

klíčová slova / keywords:

- romantická fotografie
- poetická fotografie
- nový přístup k fotografii
- mladí fotografové
- fotografové nové generacey
- Romantic Photography
- Poetic Photography
- A New Approach to the Photography
- Young Photographers
- The New Generation of Photographers

Poděkování:

Rád bych poděkoval Prof. PhDr. Vladimíru Birgusovi za podnětné připomínky a všem autorům, kteří poskytli materiály, bez kterých by tato práce nemohla vzniknout.

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem práci vypracoval samostatně za použití literatury a pramenů uvedených v seznamu použité literatury.

Souhlasím, aby tato práce byla zařazena do Univerzitní knihovny Slezské univerzity v Opavě a Uměleckoprůmyslového muzea v Praze a zveřejněna na internetových stránkách www.itf.cz.

Radim Žůrek
V Opavě dne 31. května 2012

© 2012 Radim Žůrek
Institut tvůrčí fotografie FPF
Slezské univerzity v Opavě

Desiree Dolron
Xteriors II,
Ze série Xteriors
2001-2008

OBSAH

Úvod **11**
Krajina **15**
Beate Gütschow 17
Bau Bien – U 17
Ilkka Halso 18
Riitta Päiväläinen 18
Risaku Suzuki 20
Elina Brotherus 20
Peter Bialobrzeski 22
Michael Najjar 22
Chrystel Lebas 24
Rinko Kawauchi 24
Kale Kataila 26
Sandra Kantanen 26
Kobi Israel 28
Michal Šeba 28
S. Billie Mandle 28
Kim Boske 30
Sophie T. Lvoff 30
Architektura **35**
Todd Hido 35
Matthieu Gafsou 36
Lori Nix 36
Ivan Michailov 38
Josef Schulz 38
Florian Joye 38
Maxime Brygo 40
Portrét **43**
Rineke Dijkstra 44
Jitka Hanzlová 44
Loretta Lux 46
Hellen van Meene 46
Stefanie Schneider 48
Henrik Kerstens 48
Edith Maybin 48
Desiree Dolron 50
Lydia Panas 50
Amy Elkins 50
Susanna Majuri 52
Julia FullertonBatten 52
Dita Pepe 52

Jen Davis 54
Liu Xiaofang 54
Tereza Vlčková 54
Zhang Xian Yong 56
Polixeni Papapetrou 56
Lenka Bláhová 56
Akt **61**
Carla van de Puttelaar 62
Erwin Olaf 62
Mona Kuhn 65
Ryan McGinley 65
Margo Ovčarenko 66
Ruben Brulat 66
Marlous van der Sloot 68
Bear Kirkpatrick 68
Forma dokumentu **73**
Gregory Crewdson 74
Nadav Kander 74
Alex Prager 76
Lucia Nimcová 76
Hanne van der Voude 79
Lucie Nimcová 79
Alexander Gronsky 80
Sarah Mei Herman 80
Krisztina Erdei 82
Anna Grzelewska 82
Zátiší **87**
Valérie Belin 88
David LaChapelle 90
Sanna Kannisto 90
Maleonn 93
Matthieu Levanchy 93
Daniel Gordon 95
Kamila Musilová 95
Fauna **97**
Simen Johan 98
Elena Dorfman 100
Karen Knorr 100
Jo Longhurst 102
Petrina Hicks 102
Di Liu 104
Závěr **105**
Jmenný rejstřík **108**
Literatura **110**

Fotografie na předchozí straně:
Jean Louis Marie Eugène Durieu
Jedna z prvních fotografií aktu z roku 1853,
která sloužila Delacroiovi jako předloha

ÚVOD

Posledních deset let nelze přehlédnout určitý fenomén, který se objevuje nejen u mladých autorů. V textech kurátorů se objevují přirovnání k pojmům romantismus nebo poetismus a jejich frekvence narůstá. Tyto pojmy je dnes nutné brát s velkou nadsázkou a jsou zde myšleny spíš jako subjektivní popis nálad. Z historie víme, že romantismus reagoval na akademickou formu klasicismu, případně se snažil oprostit od politických názorů. V tomto ohledu můžeme nalézt paralely i dnes. Tvorba určité skupiny tvůrců reaguje na syrovou formu konceptualismu, ignoruje politické dění doma i ve světě a místo toho vyráží s fotoaparátem do přírody. Současný pohled mladší generace autorů je podobný tvůrcům před sto lety, nicméně různorodost přístupů a pohledů na romantiku je mnohem širší, což je dáno technologickými možnostmi dnešní doby. Nové nápady se šíří internetem jako lavina a jsou dále rozvíjeny jinými fotografy, pro které jsou inspirací. Dílo nové generace se tím stává trochu neuchopitelné a pro starší generaci nesrozumitelné. Umělci se zbavují zavedených postupů, experimentují a vlastně se staví proti akademismu, který je neduhem současné fotografie a umění vůbec. Pokud nějaká instituce nalezne sílu objevovat nové talenty, většinou se obrátí na umělecké školy (reGeneration) nebo osloví kurátory a ti samozřejmě sáhnou po ověřených studentech významných akademií a univerzit. Ano, jsou zde také soutěže, ale jejich efektivní dopad je minimální a v poslední době čím dál častěji slouží jako business pro jejich pořadatele. Není nic většího než ego umělce a nic snazšího, než na něm vydělat.

Do současné fotografie tedy vstupují vystudovaní malíři v čele s Lorettou Lux, kteří se snaží o oživení klasické fotografie a určují tak nový směr, který je již předem označován za úpadkový. Přesto její práce nalezneme na mnoha prestižních fotografických výstavách a naopak těžko budeme hledat autora, který by se v umění prosadil tak rychle jako ona. Vymydlené dětičky v retro oblečení se staly silným mezníkem v současné fotografii, když inspirovaly celou vlnu autorů napříč kontinenty, jako je například Petrina Hicks z Austrálie, Liu Xiaofang z Číny, Julie Blackmon (USA) a samozřejmě obrovské množství fotografek z celé Evropy. Nová fotografie se najednou stává silně estetizovaná, často za hranicí kýče, naivity a sentimentu. Sám jsem si často lámal hlavu, kde tyto hranice jsou. Nakonec jsem je přestal vnímat a snažím se spíš o nalezení celkové úrovně díla. Stále ale nejsem schopen posoudit hloubku myšlenky v závislosti na obraze. Přesto, že ve fotografiích Loretty Lux není nic, co by zachránilo svět, určitě mnoho odborníků potvrdí, že její fotografie nejsou bez obsahu a rozhodně se nejedná o povrchní záležitost.

V současné době se přece jen estetika trochu umírnila. Ti nejmladší často opouštějí digitální ztvárnění a začínají používat analogové kamery. Postprodukce se stává více přirozenou a téměř by se chtělo říci, že romantiku vystřídala česká poetika. Bohužel. I když byl poetismus v Čechách stvořen a nějakou dobu oblíben, dnešní fotografickou scénu ovládli

konceptualisté. V Manifestu poetismu se mimo jiné dočteme, že odsuzuje estetické pozlátko romantismu a to je přesně to, čím současná tvorba dnešních autorů nahradila někdy přehnané estetizování mazalů bez výtvarné úrovně. Zhruba desetileté období, kdy sama Loretta Lux neví kudy kam, začíná být inspirativně vyčerpáno a nejmladší generace začíná experimentovat s novou estetikou i obsahem. Renesanční či barokní náměty střídá exotická architektura, portrét se neobejde bez rekvizity přímo na hlavě, ztracené téma aktu je opět nalezeno. V dokumentu nejsou pravdou oduševnělé výrazy ve tváři, natož tak krajina, kterou si Nadav Kander přizpůsobí k obrazu svému. Fotografie se začleňuje do umění víc, než kdy dříve.

Ve státních institucích a komerčních galeriích můžeme momentálně pozorovat návrat do minulosti v podobě černobílých fotografií. Zatímco u muzeí je to naprosto přirozené, v galeriích je to zřejmě důsledek překotného, nesrozumitelného vývoje. Instituce jako Musée de l'Elysée, Aperture Foundation, Foam nebo ICP (International Center of Photography) se sice snaží mladé talenty roztřídit ve svých soutěžích, ale jejich další uplatnění je však složité, natož tak prodej fotografií. Věřme tedy, že dnešní situace objevování kdysi neobjevených je posledním sdělením o důležitosti klasické fotografie a brzy se v galeriích dočkáme děl nových a neokoukaných.

V následujím textu se budu snažit o rozdělení autorů a jejich děl do různých kategorií. V některých případech upřednostňuji konkrétní série vyjadřující charakteristické rysy poetické fotografie, někdy naopak popisuji styl práce určitého autora. Někteří fotografové jsou věrni svému tématu, jiní tvoří v jiném duchu a soubor tohoto typu je ojedinělý. A samozřejmě některá díla jsou natolik originální nebo abstraktní, že zařazení je téměř nemožné. Proto již předem prosím o toleranci při řazení nezařaditelného.

Gustave Le Gray, Seascape with Clouds, 1856

Ansel Adams, Half Dome, Moonrise, Yosemite Valley, 1945

Fotografie na předchozí straně:
Ilkka Halso
Untitled
Ze série Restoration
2000

KRAJINA

Obecně se romantizující prvky objevují téměř ve všech oblastech fotografie, nicméně pokud mám začít tou nejrozšířenější, musím zvolit krajinářskou fotografii. Krajina je odedávna velmi frekventovaná, mezi autory oblíbená. Mnoho portrétních fotografů se vydává za odpočinkem do přírody, kde opět nasává novou energii. Jestliže mám uvést na začátku některé zásadní autory, pro které je krajina přirozeným tématem, musím se vrátit na samotný začátek historie. Již v polovině 19. století William Henry Fox Talbot vytvořil krajinářské kalotypie jako ilustraci svých děl „Tužka přírody" a „Sluneční obrazy ve Skotsku", nicméně opravdu prvním krajinářem byl francouzský fotograf Gustave LeGray, který dokázal na základě montáží dvou negativů vytvořit nádherné fotografie moře s dramatickou oblohou. Také Edward Steichen se ve své ranné tvorbě věnoval krajině a jeho gumotisk „Měsíční svit na rybníku" dosahuje v současné době hodnoty okolo 3.000 000 dolarů. O půl století později pak americký fotograf Ansel Adams vytvořil nádherné fotografie Yosemite Valley a dalších národních přírodních parků USA. Jeho dokonalá technická kvalita fascinovala tehdejší fotografy a pravděpodobně se stal největší osobností krajinářské historie. Typicky romantickým krajinářem byl také světově uznávaný český fotograf Josef Sudek. Jeho oblíbenou disciplínou byly stromy ve větru (Vítr, 1923-1924, Před bouří, 1924) nebo znázornění mraků (Dítě a mrak, 1924-1929), později často fotografoval prales Mionší. Po nástupu avantgardy se krajina ve své klasické podobě vytratila. Rozkvetlé louky nahradily industriální konstrukce a dokumentární krajinářské zobrazení probíhalo spíše v ekologických souvislostech nebo různých posunech postmoderních či konceptuálních tvůrců.

Krajinářská fotografie se začala pozvolna vracet začátkem tohoto století a v současné době prožívá silnou renesanci. Prostor dostávají autoři, kteří se krajině již delší dobu věnují, ale také se objevují noví tvůrci mladší generace. Dnešní spektrum přístupů se dá již stěží nazvat krajinářskou fotografií. Výstižnější název by byl spíš fotografie přírody, městská zákoutí nebo jednoduše environment, do kterého se také promítá architektura. Nyní se vrátím o třináct let zpět, kdy se začaly objevovat první signály návratu krajinářů.

Beate Gütschow
LS#15
2002

Beate Gütschow, LS#7, 1999

Beate Gütschow, LS#13, 2001

Bae Bien-U, ze série Pine tree, 2007

BEATE GÜTSCHOW

Prakticky ve stejnou dobu, kdy Loretta Lux přichází se svými portréty dětí, se objevuje další německá autorka Beate Gütschow, přinášející zcela nový pohled na krajinářskou fotografii. Romantické vyznění umocňuje montážemi v počítači, když skládá různé díly přírody a vytváří přirozené dominanty, které doplňují lidské postavy v soudobém oblečení. V obraze vzniká dojem přenesení v čase. Rodinky nasnímané v parku jsou přemístěny do 17. století krajinomalby včetně odpadků a dalších prvků zdůrazňujících současnost. Série s názvem „LS" (Landschaft – Stadt) vzbudila velký ohlas mezi kurátory a během deseti let procestovala muzea snad ve všech koutech světa. V další práci se tato autorka přesouvá spíše do avantgardy. Své fotografie opět skládá z několika snímků, když mate diváka černobílým dokumentem. Tentokrát se ale jedná o město a strohou architekturu. Ve své nejnovější sérii „I" zaujímá kritický pohled na reklamní fotografii snímáním zákoutí/zátiší s autobaterií, ergonomických židlí, zpětným projektorem…

Gütschow, narozená v roce 1970 v Mohuči, studovala od roku 1993 do roku 2000 na Vysoké škole výtvarných umění v Hamburku a na Národní akademii umění v Oslu (1998). Působila jako hostující profesor v letech 2009-2010 na Akademii výtvarných umění v Lipsku, od roku 2011 je profesorkou na Vysoké škole mediálních umění v Kolíně nad Rýnem.

BAE BIEN-U

Profesor fotografie na Soulském institutu umění začal vystavovat své krajinářské fotografie již v roce 1987. V Asii postupně získal renomé a účastnil se mnoha důležitých výstav. O deset let později se jeho jméno objevuje také v Americe a Evropě, nejznámější dílo však vytvořil teprve v roce 2007 (Pine Tree). V současné době jsou jeho fotografie instalovány všude ve světě a jedním z kupců byl také hudebník a sběratel umění Elton John. Když v roce 2009 navštívil americký prezident Barack Obama Soul, korejská vláda ho obdarovala právě sbírkou fotografií od Bae Bien-U. Přesto, že již nepatří k mladé generaci fotografů, stal se inspirací pro celou řadu současných krajinářů nejen v Ásii.

„Když jsem vyrazil za ranního rozbřesku na cestu, předem jsem věděl, jak složité toto fotografování bude. Kvůli dokonalým snímkům jsem potřeboval okamžik, kdy sluneční paprsky prochází mlhou a odrážejí se od kmene stromu. Poté, co jsem dorazil na místo, vše nasvědčovalo tomu, že příroda nebude spolupracovat. Ale právě, když jsem se chystal k odchodu, začala padat mlha. Brzy bylo celé okolí pokryto silným závojem a já začal instinktivně fotografovat. O tři minuty později to vypadalo, jako by tam mlha nikdy nebyla. Byla to krátká chvilka v mém životě a já věděl, že už se nebude nikdy opakovat."

Na počátku bylo uvědomění, že borovice jsou vlastně symbolem Korejců. Jsou všude – v domech, na hrobech, dokonce i rakve byly vyrobeny z borovic. V obraze se odehrává několik metafor. Někteří cítí ve fotografiích duch lesa, jiní připomínají historku o vílách. Můžeme dokonce říci, že jednotlivé stromy ukazují lidské bytosti, zatím co háj borovic připomíná tlačenici v davu. Ekologové mluví o globálním oteplování…

ILKKA HALSO

K nejvýraznějším současným fotografům krajinářům patří Ilkka Halso z Finska (1965, Orimattila). Od roku 1999 se věnuje propracovaným projektům v krajině, když ironickým pohledem „zachraňuje" přírodu. V sérii „Restoration" staví lešení kolem stromů nebo kamenů a upozorňuje na nefunkční stav s nutností opravy. Monumentální konstrukce působí opravdu realisticky a nutí diváka k zamyšlení. Lešení, obestavující opravované budovy či památky ve městech, se najednou objeví v přírodě. Halso snímá své objekty v noci za použití umělého blesku, čímž získává mystickou atmosféru. V této sérii se Halso tak říkajíc našel a v podobných projektech pokračuje i nadále.

Tentokrát za pomoci počítače kombinuje fotografie s vygenerovanými 3D modely a montuje z nich atrakce pro turisty. Série s názvem „Museum of Nature"(2003) prezentuje překrásnou krajinu, kterou mění v meditativní divadelní show.

Zatímco další série „Tree Works and other installations" (2006) navazuje na první sérii tohoto tématu, poslední fotografie dělají z přírody prodejní zboží. V projektu „Naturale" (2011) jsou přestěhovány do skladu celé obytné parcely nebo lesíky. Halsův rukopis je zcela výjimečný. V posledních deseti letech svou prací vyloženě fascinuje a proto jej můžeme vidět v řadě institucí na společných výstavách. Vystudoval finskou Univerzitu umění a designu v Helsinkách (UIAH), nadále žije a pracuje ve Finsku (Orimattila).

RIITTA PÄIVÄLÄINEN

Další autorkou z helsinské školy je Riitta Päiväläinen (1969) narozená v malé obci Maaninka ve středu Finska. Přestože tuto fotografku nemůžeme označit za krajinářku, její vztah k přírodě je cítit z každé fotografie. Ritta prozrazuje, že ji inspiruje spíš staré oblečení než krajinná fotografie. S tímto tématem pracuje od roku 1996, kdy v sérii „Stopa" fotila zmrzlé oblečení, které připomínalo lidské postavy. Ty jsou uspořádány do zvláštních tématických skupin, případně instalovány na stromy nebo nasnímány jako jednotlivé jedinečné artefakty. Každý kousek oblečení pro ni znamená nepsanou historii.

Sama autorka k tomu říká: *„Ve svých fotografiích používám vyřazené oblečení ze second-handů a bleších trhů. Mám zájem o staré oděvy, protože s sebou nesou tiché, neznámé příběhy. Bohužel ty skutečné se nikdy nedovím, což vzbuzuje mou zvědavost. Kousek po kousku osobní historie jsou absorbovány do historie kolektivní, jednotlivé kousky zůstávají v tajnosti."*

Fotografie Riitty Päiväläinen můžeme vidět nejen v muzeích a prestižních institucích ve Skandinávii, ale i v mnoha galeriích po celé Evropě. V současné době žije a pracuje v Helsinkách.

Ilkka Halso, Boulder Corridor, Naturale, 2011

Ilkka Halso, House with Garden – Unique opportunity, Naturale, 2011

Riitta Päiväläinen, Relation, 2001

Riitta Päiväläinen, Wind I, 2000

RISAKU SUZUKI

Dalším asijským autorem je japonský fotograf Risaku Suzuki, který v roce 2002 představuje své Sakury. Inspirací bylo období císaře Sagy v 8. století v Japonsku. Kvetení stromů po zkončení zimy oslavuje příchod jara, symbolizuje naději a sílu, ale také připomíná křehkost krásy a života samotného. Suzukiho fotografie evokují pocit ubíhajícího času v momentálním snímku fotografického média. Zachycuje stromy bez kontextu nebo vyprávění, zobrazuje fyzickou strukturu jako esenci symboliky.

Risaku Suzuki se narodil v roce 1963 v japonské prefektuře Wakayama. Vzdělání získal na Tokio College of Photography v roce 1987. Kromě galerijních výstav po celém Japonsku Suzuki vystavoval na různých místech po celém světě, včetně newyorské Yoshii gallery, Camera-Austria Kunsthaus v Grazu, Museum of Fine Arts, Houston, USA a Národní muzeum moderního umění v Tokiu, Japonsko, kde momentálně žije a pracuje.

ELINA BROTHERUS

Elina Brotherus se narodila v roce 1972 v Helsinkách, kde roku 2000 absolvovala vysokou školu umění a designu. Ještě předtím získala na téže univerzitě titul Master of Science (1997) v oboru analytická chemie. Kromě Helsinek žije a pracuje také v Paříži.

Zatímco její ranné práce byly zakořeněny v dokumentární tradici, která zahrnovala hlavně autoportréty, novější fotografie tíhnou k formálnějšímu charakteru. Navzdory skutečnosti, že její umění často vyvolává koncepční otázky, Brotherus trvá na tom, že předmět zájmu je především vizuální, spíš než teoretický.

Stejně jako další autoři této generace se vrací ke krajinomalbě romantických malířů. V jejích fotografiích (The New Painting, 2001-2004) je čitelný odkaz na malbu „Poutník nad mořem mlhy" (1818) Caspara Davida Friedricha, kde postava sleduje krásu rozlehlé krajiny. Elina Brotherus však drží romantické estetizování na uzdě a lidský element tak vytváří protiklad k malebné přírodě. V podobném duchu pokračuje na sérii „Artist an her Model" (2005-2010), zde však opouští autoportréty a na fotografiích se objevují najaté modely.

Nahoře z leva:
Risaku Suzuki, Untitled (N-14), 2002
Risaku Suzuki, Untitled (N-2), 2002

Dole:
Risaku Suzuki, Untitled (N-6), 2002

Nahoře z leva:
Elina Brotherus, Der Wanderer,
The New Painting, 2003

Elina Brotherus, Der Wanderer 3,
The New Painting, 2004

Dole:
Elina Brotherus, Man on a mountain path,
Artists and her Model, 2007

PETER BIALOBRZESKI

Rodák z Wolfsburgu (1961), původně student politky a sociologie, vystudoval také universitu v Essenu (Folkwang Universität der Künste) a London College of Printing (nyní University of the Arts London). V současně době je profesorem na Hochschule für Künste Bremen v Německu. Kariéru fotografa začal v novinách ve svém rodném Wolfsburgu a stejně jako velká část fotografů se věnoval také komerci (klienti Daimler-Chrysler, Philip Morris, Siemens nebo Volkswagen). Nakonec však našel uplatnění jako hostující profesor na univerzitě v Essenu a poté již ve zmiňované univerzitě v Brémách.

V posledních osmi letech vydal osm knih. Jeho práce byly vystavovány v Evropě, USA, Asii, Africe a Austrálii. Získal několik ocenění včetně prestižní ceny World Press Photo 2003 a 2010. První sérií, která vešla do podvědomí, byly fotografie „Neon Tigers" (2004) svítících metropolí v Ásii. Aktuální fotografická série, která zaujala v posledních dvou letech je „Paradise Now" (2009). Tento soubor zachycuje volně rostoucí přírodu na okrajích velkých asijských měst. Využívá nasvětlení ze samotných budov a pouličního osvětlení sodíkových lamp. Vzhledem k tomu, že ráj, který Bialobrzeski fotografoval, není nikde na Eufratu a Tigris, ale na okraji Singapuru a Jakartay, Bangkoku, Kuala Lumpur a Hanoje, musel se svou těžkou velkoformátovou kamerou lézt po střechách garáží či šplhat do vysokých pater mrakodrapů. Výsledkem je sedmdesát nočních záběrů na hranici mezi přirozenou přírodou a městskou civilizovanou krajinou.

MICHAEL NAJJAR

Od dob Ansela Adamse neexistuje moc možností shlédnout tak krásně prokreslené a zajímavé hory. Německý fotograf Michael Najjar (1966, Landau, Německo) cestuje napříč tématy, nicméně série horských krajin „High Altitude" z roku 2008-2010 vypadá jako práce vyspělého krajináře a dává vzpomenout na dílo výše jmenovaného umělce. Celkem tři týdny se Najjar škrábal na horu Aconcagua do výše 6,962 metrů (nejvyšší hora amerického kontinentu), aby zachytil vrcholky hřebenů, které pro něj byly metaforou vývoje předních světových indexů akciového trhu za posledních 20 až 30 let.

Michael Najjar vystudoval v letech 1988 – 1993 Akademii umění v Berlíně, fakultu fotografie a nových médií. Ve významných institucích vystavuje od roku 1999 a je zastoupen ve více než deseti muzeálních sbírkách včetně Ludwig Museum v Kolíně. V současné době se chystá na výlet do kosmu zdokumentovat první komerční vesmírnou stanici. Přeji mnoho štěstí...

Peter Bialobrzeski,
Paradise Now,
2009

Michael Najjar
High Altitude
2008-20010

CHRYSTEL LEBAS

Chrystel Lebas (1966), narozená ve Francii, se usadila v Londýně poté, co absolvovala Royal College of Art v roce 1997. Chrystel Lebas vystavuje ve velké míře na mezinárodní úrovni. Její fotografie jsou ve sbírkách Bibliothèque Nationale v Paříži nebo Victoria and Albert Museum v Londýně. Kniha, „Time in Space" publikovaná s podporou Arts Council of England, obdržela cenu „British Book Design and Production Award 2004" a byla zařazena na výstavu v „Rencontres d'Arles Book Award" ve stejném roce.

Ke svým okouzlujícím krajinám, které zkoumají vztah fotografie k času a pohybu, používá panoramatickou kameru s extrémně dlouhými expozičními časy. V serii „Blue Hour" fotografuje Bluebellské lesy. Bohatá modrá barva evokuje magickou pohádku z jiného světa. Blue Hour je součástí širší skupiny prací nazvaných „Between Dog and Wolf" vytvořenou v letech 2003 a 2006 ve Francii, Německu, Japonsku, Španělsku a Velké Británii.

RINKO KAWAUCHI

Rinko Kawauchi je fotografka, jejíž snímky se dají těžko nějak uchopit. Strašně rád bych zde popsal jejich magickou atmosféru, ale neumím to rozklíčovat a napadá mě jen prostá definice. *Podstatou je zachycení všedních věcí nevšedním okem fotografky.* Na snímcích vidíme světlo, které zbylo ze vzpomínek, případně vnímáme nálady, cítíme naději. O fotografiích Rinko se zkrátka těžko píše, o žánrovém rozdělení nemá smysl polemizovat.

Narodila se v japonském Shiga roku 1972, absolvovala univerzitu umění a designu Seian a po krátké práci v reklamní agentuře začala pracovat jako fotograf na volné noze. Momentálně žije a pracuje v Tokiu. Současné vydání tří fotografických knih v roce 2002 (Utatane, Hanabi a Hanako), za které byla oceněna na 27. ročníku Kimura Ihei, jí vyneslo mezinárodní uznání. V řádu několika málo let vydala další tři významné knihy: „Aila" (2004), „Cui Cui" (2005), „The Eyes, the Ears" (2005) a následně další „Semear" (2007), „Murmuration" (2010), „One Day" (2010) a „Illuminance" (2011).

Kromě spolupráce s Aperture Foundation se Kawauchi účastní mnoha skupinových i sólových výstav doma i v zahraničí. K dnešnímu dni to jsou mimo jiné: Les Rencontres d'Arles, Francie; Fondation Cartier pour l'art contemporain, Paříž, Francie; The Photographer's Gallery, Londýn, Anglie; Museu de Arte Moderna de São Paulo, São Paulo, Brazílie ; Brighton Museum & Art Gallery, Anglie; Brighton Photo Biennial, Brighton, Anglie.

Chrystel Lebas
Blue Hour
2003-2006

Chrystel Lebas
Blue Hour
2003-2006

Rinko Kawauchi
Untitled, Aila
2004

KALE KATAILA

Kalle Kataila (1978) žije v současné době v Helsinkách ve Finsku. Patří již k mladší generaci autorů, která se zabývá krajinou a na svůj mladý věk se může pochlubit celou řadou úspěchů. Vystavoval s výtvarníky z Helsinské školy na Paris Photo, Art Forum Berlin, École des Beaux-Arts, Paříž a ve Finském muzeu fotografie v Helsinkách. Jako finalista soutěže re-Generation pak vystavoval v institucích jako Musée de l'Elysée, Aperture Foundation, festivalu v Arles... Kataliova díla jsou ve sbírkách Musée de l'Elysée v Lausanne, Helsinki City Art Museum a finské státní Art Gallery, stejně jako v několika soukromých a firemních sbírkách v Evropě a Spojených státech.

Ve svých fotografiích vzpomíná na práci Francise Fritha a jeho turné po Egyptě v roce 1850. Snaží se ztvárnit monumentalitu přírody tak, aby na fotografiích působila stejně silně, jako když stojíte na místě samotném. Malé postavy hledíc do krajiny jsou svírány dramatickou oblohou, zatím co se ve spodní části obrazu rozprostírá hluboká scenérie. Pocit bezmoci vůči všemocné přírodě vyvažuje nekonečná dálka evokující touhu po dobrodružství. Jestliže si fotografové lámou hlavu nad tím, jak zachytit západ slunce bez hloupého kýče, Kalle Kataila ukazuje cestu, jak se tomu se ctí postavit.

SANDRA KANTANEN

Další rodačka z Helsinek a studentka helsinské školy Sandra Kantanen (1974) přistupuje k fotografiím tvůrčím způsobem inspirována umělci jako Dawid, Timo Kelaranta, Hiroshi Sugimoto... Použitím delších časů s kombinací malířských technik dosahuje abstraktních prvků v obraze, které dokreslují celkovou atmosféru fotografií. Ve své předchozí práci pracovala s tradici čínské krajinomalby, tu však pomalu opouští a hledá svůj vlastní umělecký jazyk v sérii „Shadow Images", kterou staví na myšlence řeckého filosofa Platóna „Všechno na světě je stínem". Přesto ji asijská kultura nepřestává fascinovat a nové práce fotografuje kromě Finska také v Číně, Tibetu a Japonsku. Vstupem do různých kultur se snaží nahlédnout do velmi odlišných způsobů vnímání obrazu.

Sandra Kantánen vystavuje většinou na severu (Skupinové výstavy: Museum of Photography, Helsinky, Finsko; Rovaniemi Art museum, Finsko; EMMA Museum of Modern Art Espoo, Finsko; TAJU - Idän taju, Hyvinkää Artmuseum, Hyvinkää, Finsko; City Art Museum, Mikkeli, Finsko; KIASMA Museum of Contemporary Art, Helsinky, Finsko; Stenersen museum, Oslo, Norsko...), případně v japonském Aomori Contemporary Art Center, individuální výstavy jsou spíš záležitostí běžných galerií na území Evropy.

Kale Kataila
Passed Time
2009

Kale Kataila
Complentation
2004

Sandra Kantanen,
Untitled, (Lake 1), 2009

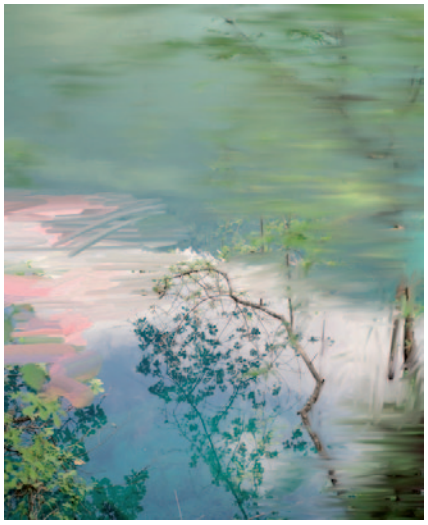

Sandra Kantanen,
Untitled, (Lake 3), 2009

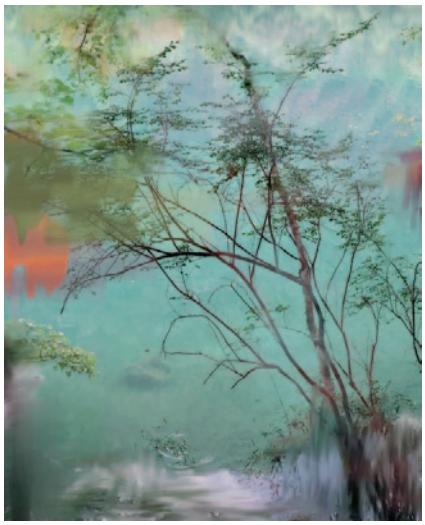

Sandra Kantanen, Untitled, (Sakura 1), 2009

KOBI ISRAEL

Narodil se v Tel-Avivu (Israel) roku 1970 rodičům egyptského původu, fotografovat začal ve svých 24 letech, kdy byl stewardem. Kameru bral vždy sebou a dokumentoval své zážitky po celém světě, jak lze vidět v jeho ranných dílech. V roce 1996 studoval kinematografii na New York Film Academy, poté se vrátil do Tel Avivu do pětiletého programu Camera-Obscura – School of Visual Arts, kterou absolvoval v roce 2001. Svá studia ukončil v roce 2010 titulem MA in Fine Art, Central Saint Martins – University of Arts, London. Kobi Israel je spíš portrétním fotografem pátrajícím po identitě a jako mnoho portrétistů hledá odpočinek v přírodě. V první krajinářské trilogii nazvané „Promised Lands", kde se rovněž zabývá identitou, odkrývá své osobní příběhy. „Canaan" jsou pro změnu obrazy z elementárních krajin na Islandu, kde hledá útržky z biblických příběhů, v poslední části vzpomíná na příběhy o starověkých Izraelitech z Egypta. Jako dítě vyrůstal právě v Izraeli, kde náboženská výuka zabrala velkou část jeho základního školního studia. Následující série „Amerika" vypovídá o generaci přistěhovalců, jako jsou jeho rodiče. Sám k tomu říká:

„17 let poté, co jsem poprvé přistál na letišti JFK a navštívil svou rodinu, která se přestěhovala do USA, jsem stál v centru východního Manhattanu a sledoval východ slunce nad Brooklynem a Queensem. Všichni tehdy následovali americký sen při hledání lepšího života – žít v Brooklynu, jejich nové zemi zaslíbené."

MICHAL ŠEBA

Také v České republice vznikl velmi zajímavý soubor krajin, který bych měl představit. Série s názvem „Landscapes" (2007) je stejně jako u Beate Gütschow výletem do světa krajinomalby 17. století, a stejně tak je skládán z většího množství záběrů, čímž řeší problém neostrosti v celé ploše snímku. Přesto, že jde o složené části jednotlivých snímků, vidíme reálný svět, který svým světelným charakterem vyvolává intenzivní pocit magických situací probouzejících imaginaci ze zachycené atmosféry. Šeba tak přebírá štafetu po Josefu Sudkovi, Janu Reichovi, Janu Ságlovi, Pavlu Baňkovi nebo Janu Pohribném a připomíná českou krajinářskou tradici. Michal Šeba je absolventem Vysoké školy uměleckoprůmyslové v Praze a jeho zatím největším úspěchem byla výstava v pražském Rudolfinu.

S. BILLIE MANDLE

S. Billie Mandle (1978) vyrůstala v Connecticutu a Kalifornii, momentálně žije a pracuje v Brooklynu a Bostonu (USA). Získala MFA na Massachusetts College of At and Design, kde také učí fotografii. V její práci musíme hledat romantiku až na samotném dně uměle rozkvetlého údolí. V sérii „Model Systems" dokumentuje vývoj dvou organismů, jež byly použity jako modelové systémy pro vývoj geneticky modifikovaných potravin. Huseníček rolní (Arabidopsis thaliana) a Octomilka obecná (Drosophila melanogaste) byly studovány biology více než 60 let a jsou zdrojem většiny zemědělských biotechnologií. Jsou nástrojem integrální vědy a dokonalé techniky, ale zároveň i součástí přírody.

Kobi Israel
Obscure, Landsapes

Michal Šeba
The Hose, 2007

Michal Šeba
The Lime, 2007

S. Billie Mandle
Arabidopsis thaliana, no. 14 & 16
Arabidopsis thaliana, no. 32
Arabidopsis thaliana, no. 25
Vše ze série Model Systems

KIM BOSKE

Holandská fotografka Kim Boske (1978, Hilversum) svoji práci popisuje jako výzkum různých metod, ve kterých jsou provázány momenty času a prostoru. Ráda by předložila důkaz, že jde o diskrétní, jedinečné chvíle. Momenty času vidí jako struktury, které postupně vznikají z menších diferencovaných podstruktur. Tyto různé vrstvy pečlivě montuje a kombinuje.

Rukopis autorky je poměrně nesourodý, takže v sériích lze pozorovat čisté uhlazené fotografie (Stories, Collection of Sleepings and Awakenings), noční strohé snímky (Yakushima) nebo experimentálně lazené fotografie překrývajících se stromů v duchu několikanásobné expozice (Mapping, Kanzawa,I Go Walking in Your Landscape). Také série „Decay Can Be Very Slow", kde se Boske inspirovala banálními snímky mysliveckých obrazů, potvrzuje roztěkaný styl. Přesto se mi zdají její fotografie zajímavé a důležité pro posun současných trendů směrem dopředu.

Kim Boske prolíná romantiku v mnoha svých souborech napříč tématy. Zobrazuje jak krajinná zákoutí, tak výseky lesa nebo zátiší s květinami. Boske vystudovala Královskou akademii umění v Haagu. Její zátiší jsme mohli vidět například minulý rok v Amsterodamském muzeu Foam v Holandsku na společné výstavě, letos se bude účastnit další výstavy v Museum Tot Zover opět v Amsterodamu.

SOPHIE T. LVOFF

Sophie T. Lvoff se narodila na Manhattanu v roce 1986 a v jejích 25 letech patří k nejmladším zástupcům generace, kteří se začínají pomalu prosazovat na americkém kontinentě. Autorka se zabývá spíš fotografií letadel a raket, nicméně největším úspěchem doposud byla série „Nothing is Stirring". Sophie byla fascinována dopadajícím světlem na stromy, když se v noci toulala po lese. Spojily se v ní pocity strachu a zároveň okouzlení, což bylo jasným signálem k fotografování. Tato práce je typický příklad volného přístupu nejmladší generace. Na fotografiích nepozorujeme silné téma ani sofistikovanou myšlenku, jsme odkázáni pouze na sdílení pocitu s fotografkou.

Další autoři mladší generace jsou zastoupeni také v tématech portrétu, aktu či architektury. Přesto bych zde rád uvedl aspoň malý náhled ze souborů, které vytvořili, když měli nutkání se věnovat přírodě aspoň na chvilku.

Matthieu Gafsou, který se prvotně věnuje počítačovým úpravám exotické architektury fotografuje švýcarské Alpy, které jsou v podstatě jeho domovem. Gafsou žije v Lausanne a představuje své hory jako nedotčenou přírodu, turistický cíl nebo symbol švýcarské národní identity. Mona Kuhn v své třetí monografii s názvem „Native" (Steidl, Göttingen, 2010) pořizuje snímky v rodné Brazílii a řadí je společně s akty do linie, v které se snoubí krása ženského těla s divokou brazilskou přírodou. Další zajímaví autoři jako například Mary Mattingly, Ani Kington nebo David Favrod vkládají poetické snímky krajin do svých děl jako fragmenty, jež jsou součástí určitého konceptu, Žůrkovi přetváří ledové kry Berounky na zasněžená pohoří pomocí počítačové malby a montáže.

Kim Boske, ze série Mapping

Sophie T. Lvoff
Nothing is Stirring

Mona Kuhn
ze série Native
2009

Matthieu Gafsou, Alpes

Barbora Žůrková
& Radim Žůrek
Untitled 01
Ze série The River
2011 – 2012

Barbora Žůrková
& Radim Žůrek
Untitled 02
Ze série The River
2011 – 2012

Joseph Nicéphore Niépce
Pohled z okna v Le Gras
okolo 1826;

Francis Bedford – Vykopávky města
Viroconium Cornoviorum z doby
starověkého Říma, okolo 1860

Francis Frith
Luxor
1858

Todd Hido
2122

Todd Hido
1526

Todd Hido
2045

Fotografie na předchozí straně:
Todd Hido, 2479a

ARCHITEKTURA

Fotografie architektury není zrovna umělci preferovanou disciplínou. V dřívějších dobách šlo spíše o dokumentárně topografický charakter, v časech avantgardy byly zobrazovány monumenty v diagonálách z různých perspektiv, ale nejvíce fotografií architektury v poslední době vídáme na billboardech stavebních společností. Bohužel.

Samotné téma architektury se dá zahrnout do městské krajiny (obecně do environmentu), případně dokumentu. Je přirozené, že v počátcích fotografování se architektura jako statický objekt objevovala poměrně často, a ještě donedávna byla fotografie architektonického charakteru uváděna jako první snímek vůbec (Pohled z okna v Le Gras – Joseph Nicéphore Niépce). Dalšími průkopníky byli například Francis Bedford, George Washington Wilson, George Wilson Bridges, cestovatel Francis Frith nebo Hermann Biow, který pořídil první fotografie Hamburku po velkém požáru města v roce 1842. Architekturou se zabývali také Eugéne Atget, Berenice Abbott, Josef Sudek, Karel Plicka, Thomas Struth.

V poslední době vídáme architekturu jako témata častěji, ale rozhodně se nedá mluvit o převládající poetice, neboť architektura sama je většinou směsí betonu, oceli a skla, tedy chladných materiálů. Ve výčtu autorů a jejich prací vynechávám svítící mrakodrapy metropolí, které vnímám spíš jako dekorace kanceláří.

TODD HIDO

Todd Hido (1968, Kent, Ohio, USA), fotograf ze San Francisca, získal titul MFA na California College of Arts and Crafts, Oakland, Kalifornie. Jeho fotografie byly vystavovány na mezinárodní úrovni, včetně samostatných výstav v Cleveland Museum of Art nebo Kemper Museum of Contemporary Art v Kansas City a jsou obsaženy v mnoha muzejních sbírkách včetně Whitney Museum of Art, Guggenheim Museum, San Francisco Museum of Modern Art, Los Angeles County Museum of Art, stejně jako v mnoha dalších veřejných i soukromých sbírkách.

Celá jeho tvorba je více či méně protkána prvky romantiky. Ať se jedná o domečky, které fotil napříč Amerikou, krajiny nebo portréty, vždy narazíte na příjemné měkké zobrazení s přirozeným světlem. Todd Hido své domečky fotí jednoduše dokumentárně s využitím existujícího osvětlení s pomocí dlouhých expozicí (6-10 minut). V jeho práci neexistuje žádný systém uspořádání a vlastně fotografuje vcelku instinktivně. Hido prostě najde dům, zjistí, z kterého pohledu je vizuálně zajímavý, nastaví svou kameru a fotografuje. Hido nejprve žádal o povolení a není divu, že byl všeobecně odmítnut. Nakonec rezignoval na slušnost a nejednou se stalo, že byla přivolána police. Nočním snímáním odstraňuje vizuální vodítka všedního pozadí, takže i domy v nudném prostředí najednou vypadají divně izolovaně, solitérně a vzdáleně.

V roce 2001 vydává velkou, ale také velmi útlou monografii „Hunting House", kde nalezneme pouhých 26 fotografií. Tato kniha okamžitě upoutala pozornost kritiky a importovala Todda Hido mezi světově uznávané fotografy.

MATTHIEU GAFSOU

Tento mladý fotograf patří k těm nejzajímavějším autorům právě nastupující generace. Jeho snímky zachycují konflikt globálního světa s tradicí rozvojových zemí. Gafsou jezdí fotografovat do Tuniska, země svého otce a zaznamenává budovy, které mají plnit jak nároky turistů, tak udržet styl afrického kontinentu. Nově vznikající tržní mechanismy však brání sjednocení architektonických pravidel a nové budovy tak vyrůstají dle různých záměrů najatých architektů. Jemná směs modernosti a falešné autenticity nestačí skrýt sousední pustiny, proto velmi rychle odhalíme, že tyto struktury jsou jen přetvářka. Nová města jsou ve skutečnosti jen pouhým odrazem globalizace, modernost země není opravdová.

Matthieu Gafsou akcentuje bílou barvu lehkou přeexpozicí, případně postprodukcí v grafickém editoru. Bílá barva je jedním z pozůstatků tradic africké architektury a vlastně jediným prvkem pro sjednocení budov. Na přímém slunci proto působí vysoce elegantně až honosně. Gafsou si hraje i s dalšími barvami. Do obrazu vkládá žlutou symbolizující poušť, šedá barva okolního prachu pak kontrastuje s bílou architekturou. Proměny rozvojových zemí jsou zaznamenávány poeticky, leč naprosto nekompromisně. Fotografie mladého Švýcara tak mají velmi vysokou výpovědní hodnotu.

Matthew Gafsou žije a pracuje v Lausanne. Po vysokoškolském vzdělání (magisterský titul v oboru historie a filmové estetiky, filozofie a literatura) vystudoval fotografii na střední uměleckoprůmyslové škole ve Vevey (2006-2008). V roce 2009 získal ocenění „Prix de la fondation HSBC pour la photographie" a v roce 2010 byl vybrán mezi 80 fotografů zítřka „reGeneration[2]", výběr švýcarského Musée de l'Elysée.

LORI NIX

Fotografie, která byla původně používána k zachycení reality, se vyvinula v nástroj reprodukující neobvyklé projevy fantazie. Lori Nix tak činí velmi pečlivě až fanaticky. Ve své nejnovější sérii „The City" vytváří vykonstruované prostředí z nalezených mimoměstských objektů narušených časem. Divák si může splést tyto scény s realitou, než si uvědomí, že to, co vidí, je až příliš úžasné, aby to byla pravda. Pozornost k detailu je provokativní a posedlá. Na fotografii „Museum of Art" kolonie včel buduje muzeum jako útočiště úlu. Do zarámovaných obrazů jsou implantovány Panna Marie s Ježíškem, socha připomínající Michael Angelova Davida, případně zlatý med stékající z úlu. Květiny a vinice rostou z trhlin podlahy, zatímco včely létají u prostorných klenutých stropů.

Detaily jsou neuvěřitelné! Lori Nix pečlivě vytváří složitá miniaturní dioramata. Základní materiály jako je omítka, lepenka nebo polystyren mísí se srstí zvířat, rostlinami, kočičími vousy... Když je fotografie hotova, vše demontuje a proces začíná znovu. Nutno ještě dodat, že fotografie nejsou upravovány v počítači.

Lori Nix ke své práci říká: *„Jsem velmi ovlivňována krajinomalbou z Hudson River School of Painting, která zahrnovala umělce Thomase Colea, Asher Brown Durand, Frederich Edwin Church, Martin Johnson Heade a romantického malíře Caspera Davida Friedricha. Každý*

z těchto malířů byl svou duší romantikem a měl úžasnou schopnost vyjadřovat intenzivní emoce buď krásy nebo hrůzy."

Lori Nix získala za svůj náročný styl mnoho ocenění, její fotografie jsou součástí muzeálních sbírek a samozřejmě participuje na mnoha mezinárodních výstavách.

Matthieu Gafsou,
Ze série Surfaces

Matthieu Gafsou,
Ze série La Chaux-de-Fonds

Lori Nix
Ze série The City

IVAN MICHAILOV

Project „Playground" vznikl z dětských vzpomínek v rodném ruském městě Novočeboksarsk. Ivan Michailov o svých raketách mluví s nostalgií.

"Když jsem byl dítě, snil jsem o tom, že se stanu kosmonautem. Před naším domem byla skluzavka ve tvaru rakety a já často v noci seděl a koukal na hvězdy, myslel na vzdálené planety a vesmírná dobrodružství. Naše město je jako obrovský Bajkonur, kde se nachází asi 40 raket na mnoha dětských hřištích. Většina z nich je z doby Sovětského svazu. Byly časy, kdy byly symbolem lidského úspěchu a vesmírného průzkumu. V té době byl vypuštěn ze Země první satelit, byl vyslán první muž do vesmíru. Lidé snili o vybudování města na povrchu Měsíce nebo Marsu...

Čas plyne a dobývání vesmíru je stále jen snem. Z raket na dětských hřištích se staly hromady rezavých trosek. Během dne si stále hrají v okolí děti, ale v noci tam potkáte spíš narkomany a alkoholiky. Tyto rakety jsou nostalgickým příběhem z dětství, možná pokusem o útěk z reality do světa zbožných přání. Při tomto projektu jsem strávil spoustu nočních hodin na hřištích. Stále jsem pozoroval hvězdy a myslel na vzdálené planety. Ale tentokrát se mi zdálo, že jsou ještě vzdálenější."

Ivan Michailov (1981, Novočeboksarsk, Rusko) vytvořil také již dobře známý poetický cyklus portrétů přistěhovalců „Metropolis", který byl vystaven na fotofestivalu v Arles.

JOSEF SCHULZ

Student Akademie umění v Düsseldorfu, žák Thomase Ruffa a Bernda Bechera Josef Schultz, se narodil v Polsku roku 1966. Po ukončení studií se usadil v Düsseldorfu, kde také momentálně tvoří.

Josef Schulz fotografuje převážně moderní sklady a továrny, které jsou všude na světě stejné a jsou masově vyráběny pro všechny druhy průmyslových výrobních procesů s využitím stejných plánů a technologií. Pomocí digitálních retuší odstraňuje z budov loga či reklamní nápisy a ukrývá veškeré odkazy na dobu a místo, kde by se mohly nacházet. Mění tak realitu ve virtuální plány s nebývalou technickou dokonalostí. Zvláštní důraz klade na symetrii, barevné kontrasty a grafické struktury, které se stávají dominantní součástí obrazu.

Josef Schulz vystavuje v Yossi Milo Gallery, Galerie Heinz-Martin Weigand nebo Galerie Wagner + Partner. Byl vybrán do první skupiny talentů „reGeneration[1]" a vyhrál první cenu festivalu „Voies Off" de Recontres d'Arles.

FLORIAN JOYE

Florian Joye (1979, Lausanne, Švýcarsko) se rozhodl mystifikovat a přeměnit město Dubaj na vlastní vizi. Fascinován Dubají vytváří nové fiktivní části města z pouštní krajiny, do kterých při náší prvky Hollywoodu, Disneylandu, Las Vegas nebo Silicon Valley. Co na tom, že je našel na internetu.

Florian Joye patří k mladé úspěšné generaci švýcarských fotografů, kteří se postupně etablují na světové umělecké scéně. Vystudoval ECAL (Komtonální škola umění v Lausanne)

Univerzity umění a designu Lausanne oblast vizuální komunikace a fotografie. V roce 2010 se účastnil výstavy „Dreamlands" pořádané Centre Pompidou, byl vybrán mezi 80 fotografů Musée de l'Elysée a do projektu PLAT(T)FORM Fotomusea Winterthur.

Ivan Michailov
Ze série Playground

Josef Schulz
Form #10, Ze série Formen, 2004

Josef Schulz
Form #22, Ze série Formen, 2008

Florian Joye

MAXIME BRYGO

Pro tohoto autora není architektura hlavním předmětem zájmu, spíš jí dokresluje soubory, v kterých se zaměřuje na životní prostředí. Brygo zkoumá převážně městskou krajinu a její komunikaci mezi moderními domy, památkami nebo fragmenty přírody. Mezi tradiční výstavbou a novými projekty hledá historické souvislosti s odkazy na budoucnost. Velmi zajímavým souborem na toto téma je například „Newland" (2008). Fotografie dokumentují realitu pěti nových holandských měst, která postupně ztrácejí svou identitu. Jejich společné členění a styl postrádají koncepční základy a spíš evokují scénografický projekt určený pro reklamní účely. Brygo si klade zásadní otázku: *„Jak byla tato města bez historie vyprojektována a jaká je jejich hodnota dědictví pro budoucí generace?"*.

Maxime Brygo (1984, Dunkerque, Francie) žije a pracuje ve Francii, studoval na Bachelor & Master of Visual Arts, Photography from E.N.S.A.V. La Cambre, Brusel, Belgie. Přes jeho mladý věk jsou jeho práce velmi vyspělé a tématicky důležité.

Maxime Brygo
The Side by Side
Ze série Newland

Maxime Brygo
Le musée, Ze série Le Grand V

Maxime Brygo
The Lighted Ground, Ze série Newland

Henry Peach Robinson
She Never Told her Love
1857

Oscar Gustave Rejlander
Young Girl Holding a Mirror
1857

Julia Margaret
Ellen Terry
1864

Fotografie na předchozí straně:
Rineke Dijkstra
Tiergarten, 1998

PORTRÉT

V oblasti portrétu nalezneme silné stopy poetiky již v období anglického piktorialismu. Tehdejší fotografové jako je Julia Margaret Cameron, Oscar Gustave Rejlander, Henry Peach Robinson nebo Lewis Carroll byli velkou inspirací pro uplynulých deset let umělecké portrétní fotografie.

Kvalitní portrétní fotografie se samozřejmě objevuje i jako součást komerce a módy. Já se budu věnovat spíše poloze ryze umělecké. To znamená, že nenabízí k prodeji žádný výrobek nebo nesleduje žádné marketingové úmysly kromě prodeje sama sebe v galerii či aukci. Určitě existuje celá řada jmen, která občas o romantiku lehce zavadí (Cindy Sherman, Annie Leibovitz, Sophie Calle...), přesto je do výčtu autorů již zařadit nemohu. A pokud tedy přeskočím i klasické fotografky/dokumentaristky jako Mary Ellen Mark, Markétu Luskačovou, Dagmar Hochovou nebo Sally Mann, které svým pojetím již vypadávají ze současné fotografie, přesunu se do roku 1992, kde nalezneme kořeny poetiky pro příští dvacetileté období portrétu a to u autorky jménem Rineke Dijkstra.

Před tím však ještě jedna vsuvka. Na české scéně v letech 1989-1993 vzniklo velmi zajímavé seskupení jménem Bratrstvo. Členy této skupiny nebyli jen fotografové, ale i spisovatelé, malíři a muzikanti (konkrétně Václav Jirásek, P. Krejzek, M. Findeis, R. Muselík, Z. Sokol, O. Jirásek, P. Jirásek, A. Čuma). Jejich práce sice nenašla ve světovém měřítku velké publikum, nicméně na domácí scéně zanechali silnou stopu v dějinách umění.

Inspirováni tajnou signaturou bratrstva Prerafaelitů zůstávají nejprve v anonymitě a spolupracují na různých projektech. Do svých portrétů vnáší komunistickou symboliku s jistou dávkou ironie, přesto spojení komunismu a sektářství nahání husí kůži. Po sametové revoluci se Bratrstvo nechává inspirovat magickou moravskou krajinou a opouští prvky socialistického realismu. V této době pozorujeme velký vliv romantismu na jejich tvorbu. Ve fotografiích nacházíme kontrasty dobra a zla, proměny pohádkových postav či katolické symboly.

Po ukončení spolupráce vycházejí členové Bratrstva z anonymity a pokračují ve své tvorbě již jednotlivě. Především portréty Václava Jiráska patří k tomu nejzajímavějšímu, co se u nás v nedávné portrétní fotografii událo.

RINEKE DIJKSTRA

Když jsem před šesti lety stál v pražském Rudolfinu, nemohl jsem uvěřit, jak krásné jsou její velkoformátové fotografie. Do té doby pro mě portrét znamenal pouze jednu z disciplín, kterou běžně vídáme v klasické formě na tradičních výstavách.

Holandská fotografka Rineke Dijkstra (1959, Sittard) se ve svém díle zaměřuje na lidi v přechodné fázi života. Pozoruje ženy po porodu, natáčí dospívající mládež nebo sleduje proměny mladých vojáků v oddílu izraelské armády.

V roce 1992 nastává zlom v její kariéře, když přichází se svými portrétními cykly dětí na plážích a v parcích (Tiergarten). Čisté fotografie s nerušivými horizonty dávají vyniknout jak stylovému oblečení, tak oduševnělým výrazům ve tváři. V postojích můžeme vyčíst národnostní diference, oscilace mezi úrovněmi sebevědomí, mentální vyzrálost… Vše je nasnímáno naprosto naturálně, což dodává fotografiím odzbrojující autenticitu.

Rineke začala fotografovat v 19-ti letech jako nováček kurzu fotografování, po něm již následovala cesta do Gerrit Rietveld Academie v Amsterdamu. Pozorování lidí a jejich proměny či jejich podivné chování, byly základním kamenem hned od samotného začátku a přirozený pud tehdy určil další cestu výjimečné fotografky. O svém portrétu říká:

„Mám ráda, když jsou fotografie svobodné. Obvykle zjistíte, že portréty fungují nejlépe, když nemáte konkrétní představu o tom, co hledáte. Musíte být otevřeni pro vhodný okamžik. Pokud se pokusíte do něčeho nutit, vždy hrozí nebezpečí, že se obrázek příliš odosobnil".

Rineke Dijkstra patří v portrétní fotografii k zásadním autorkám. Její mezinárodní věhlas nelze opomenout a v novodobé portrétní fotografii stojí na samém vrcholu uznání. Nový směr čisté estetiky, která se zdá být přesto formální, je vodítkem a inspirací v pozdější renesanci portrétních fotografů.

JITKA HANZLOVÁ

Také v České republice vyrůstají portrétisté světového významu. Jitka Hanzlová (1958), rodačka z Náchoda, se již nějakou dobu těší ze svých výstav v prestižnich světových institucích.

Po studiích v roce 1982 emigrovala do německého Essenu, kde studovala komunikační technologie se zaměřením na fotografování. Směr své práce nachází v prvním cyklu „Rokytník" (1998), když v letech 1990 a 1994 navštěvovala svou rodnou vesnici ve východních Čechách a fotografovala místní obyvatele v blízkém sousedství. Snímky ukazují děti, jak si hrají na zahradě, staré lidí před domem, na cestách, v polích…

Ke svému cyklu dodává: *„Rokytník je nejen má nejdůležitější práce, ale pro mne důležitá životní báze, ze které jsem vyšla a kterou jsem přijala."*

V dalším souborech se věnuje také genderové tématice. Cyklus „Female" čítá 53 portrétů žen různých věkových kategorií z Evropy a Ameriky. Hanzlová na fotografiích dokládá, že každý člověk je individualitou a není jen zástupcem určité sociální skupiny.

Rineke Dijkstra
Oděsa, Ukrajina
4. srpna 1993

Rineke Dijkstra
Kolobrzeg, Polsko
26. července 1992

Jitka Hanzlová
Julia, ze série Female
1998

Jitka Hanzlová
Ze série Rokytník
1998

LORETTA LUX

Loretta Lux (1969, Drážďany, Německo) předznamenala období, kdy se v portrétu objevují silné prvky romantismu a technické zásahy do obrazu. Nastalo období, kdy vstupují do fotografie malíři a tak trochu narušují zažité postupy fotografů, což vyvolává dodnes intelektuální konflikty dvou znesvářených táborů. Na jedné straně odestetizovaná forma se svými diskurzy a hlubokými myšlenkami, na straně druhé čistá záležitost, propracovaná v těch nejjemnějších detailech. A samozřejmě přemítání staromilců o nadbytečnosti počítače proti technologicky vyspělejším fotografům. Tohle všechno je zbytečné. Loretta Lux se jednoduše inspiruje ilustracemi pohádek bratří Grimmů a vytváří zásadní styl, který provází celou její tvorbu. Na přelomu století fotografuje děti v předškolním věku, které záměrně pitvoří v grafickém editoru. Kromě silných vlivů již zmíněných fotografů anglického piktorialismu jsou na fotografiích patrné vlivy italských či španělských mistrů ze 16. století.

Loretta Lux vystudovala Akademii výtvarných umění v Mnichově roku 1990, a debutovala v galerii Yossi Milo v New Yorku v roce 2004. Roku 2005 obdržela Cenu za umění Infinity od Mezinárodního centra fotografie. Její práce jsou v mnoha sbírkách v Evropě a ve Spojených státech, včetně Solomon R. Guggenheim Museum v New Yorku, San Francisco Museum of Modern Art, Museum of Contemporary Art Los Angeles, Art Institute of Chicago, Museum of Contemporary Photography (Chicago), Milwaukee Art Museum, Denver Art Museum, Fotomuseum (Mnichov), Fotomuseum den Haag, Fotomuseum Winterthur (Švýcarsko), Maison Europeenne de la Photographie (Paříž), Musée de l'Elysée, Lausanne (Švýcarsko), Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofia (Madrid), Musée de l'Olympia ve švýcarském Lausanne a mnoha dalších. V současné době žije a pracuje v Monaku.

HELLEN VAN MEENE

Další holandskou portrétistkou s poetickou povahou je Hellen van Meene (1972, Alkmaar). Vystudovala Gerrit Rietveld Academii v roce 1996 a College of Art ve skotském Edinburghu (1995). Přes její mladý věk je již delší dobu pravidelnou účastnicí významných mezinárodních výstav po celém světě. Individuální výstavu v Museum of Contemporary Photography (Chicago) měla ve svých třiceti letech.

Ústředním tématem její práce je fotografování dívek, které jsou na cestě do dospělosti. Dívky, které jsou ve fázi, kdy se stávají ženami. Hellen popírá, že jde o portrétní fotografii, což je důvod, proč fotografie nemají žádné názvy.

„Není mým záměrem vyjádřit jejich osobnost nebo stav mysli, nechci načrtnout sociologický obraz současné mládeže a dívek v době puberty, dívám se pouze na určité nálady v obrazech, v nichž se dívky stávají herečkami. Ve skutečnosti vnímám své modely jako objekty, které můžete řídit. Jsou prostě mým materiálem".

Loretta Lux
Lois 1
2000

Loretta Lux
Study of a Girl 2
2002

Loretta Lux
The Drummer
2004

Hellen van Meene, St. Petersburg
2008

STEFANIE SCHNEIDER

Stefanie Schneider (1968, Cuxhaven) je německá fotografka žijící střídavě v Berlíně a Los Angeles. K dosažení svých krásných snových obrazů používá Polaroidy a stává se jednou z autorek, které strhávají vlnu návratu ke starodávné estetice. Éterické neostré snímky s originální barevností jsou silným rukopisem této fotografky. Ale nejde jen o materiály. Svůj podíl na kouzelné barevnosti má i lokalita, zejména Twentynine Palms v Kalifornii.

Stefanie Schneider stylizuje své ženské postavy do filmových rolí retrotvůrců jako je Quentin Tarantino či Oliver Stone. Jejich charakter dotváří parukami a sytě barevnými šaty. Její díla vyvolávají lásku, bolest, osamění, odcizení, ale také varují před pozlátkem západní Ameriky v cyklu „American Dream".

HENDRIK KERSTENS

Hendrik Kerstens (1956, Haag) je holandský samouk, který se rozhodl věnovat fotografii v roce 1995, kdy mu bylo již 39 let. V poslední době se proslavil fotografováním dcery Pauly, kterou fotografuje ve světle holandských mistrů, případně italské renesance. A pokud dnes v tvorbě mladých autorů vídáme předměty na hlavě, tak právě zde bychom mohli hovořit o inspiraci. Na hlavě Pauly se postupně objevují předměty denní potřeby jako je odpadkový koš, toaletní papír, dobře známé ochranné bublinky, igelitová taška... Tento kontrast v jinak jemném malířském obraze vytváří dojem propojení neslučitelného.

Za své portréty získal ocenění londýnské National Portrait Gallery a Silver, Portrait Photography of the Year LeadAwards. Kromě výstav po celém světě nalezneme jeho fotografie ve sbírkách muzeí např. Telfair Museum of Art, Savannah, USA; Zuiderzeemuseum, Enkhuizen, Holandsko; Museum of the City of New York, USA; Santa Barbara Museum of Art, USA; 21c Museum, Louisville USA; Museum of Photography, The Haag, Holandsko.

EDITH MAYBIN

Edith Maybin (1969, Kanada) je absolventkou Swansea Metropolitan University ve Walesu. Je držitelkou titulu Free Range 2006 Photographer of the Year, Truman Brewery, Brick Lane, London, a byla vybrána do AXA Photographic Portrait Commission pro National Museum ve Walesu. Fotografie Maybin jsou zastoupeny ve stálé sbírce The National Portrait Gallery, London; The National Museum of Wales a sběratelské kolekci sira Eltona Johna.

Její nejznámější práce z roku 2006 „Dokument Tenby" je interakcí mezi matkou a dcerou. Autoportréty a dceru fotografovala zvlášť ve stejných pozicích, poté je skládala do jedné figury. Krajkové prádlo od Marks and Spencer trochu mate a stírá generační rozdíly, dvě těla splývají a občas se vynořují čtyři končetiny. Matka s dcerou rozehrávají hry, kdy se jen domníváme, co přesně vidíme. Maybin na svých fotografiích zachází na okraj toho, co je za obvyklou hranicí vnímání. Tím, že kombinuje těla v jednom obraze, metaforicky dokumentuje zrcadlové odrazy matky a dítěte. Zachycením nových úhlů, ze kterých vidí sama sebe, přemýšlí o vlastní identitě, nachází nové formy sebeobjevování a otevírá novou vlastní zkušenost z mateřství.

Stefanie Schneider
White Trash Beautiful 1
1999

Hendrik Kerstens
Bag, 2007

Hendrik Kerstens
Pimp up, 2006

Edith Maybin
Untitled#1,
Ze série The Teneby Document
2006

Edith Maybin
Untitled#2,
Ze série The Teneby Document
2006

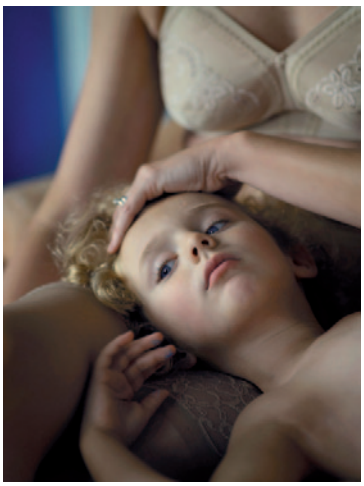

Edith Maybin
Untitled#17,
Ze série The Teneby Document, 2006

DESIREE DOLRON

Nizozemská fotografka Desiree Dolron (1963) svou sérií „Xteriors" vzbudila nebývalý zájem a v době představení tohoto souboru byla téměř nejznámější holandskou fotografkou. Jenže to bylo před osmi lety. Dnes není po této fotografce ani vidu, ani slechu. Proč tomu tak je, však netuším.

Tvorba Dolron je esteticky propojena s vlámskou školou portrétních malířů (Petrus Christus, Rogier van der Weyden nebo dánským malířem Vilhelmem Hammershoi). Každá část obrazu je postavena na základě digitálních technologií. Dolron jakoby vplula do historických obrazů a fiktivně zdokumentovala život tehdejší doby. Doby, ve které vládnou ženy.

Desiree Dolron není jen portrétistkou používající retuše ve Adobe Photoshopu, je také kvalitní dokumentární fotografkou, což potvrzuje v sériích „Te Di Todos mis Sueños Gaze" a „Exaltation".

LYDIA PANAS

Tato fotografka patří mezi největší objevy portrétní fortografie na americkém kontinetu. Její snímky jsou spíš psychologickou sondou do rodinného života než romantikou, přesto se nemohu zbavit dojmu, že sem nějakým způsobem patří. V sérii „Mark of Abel" portrétuje rodinné příslušníky a zkoumá vzájemné komplikované vztahy. V zásadě se vždy jedná o skupinové portréty, které jsou tak trochu odrazem v zrcadle vlastní rodiny.

Dcera řeckých rodičů vnáší do svých fotografií vzpomínky na komplikovaný přechod rodiny do USA a s ním spojené napětí v rodinném životě. Nicméně Lydia stále tvoří v USA a to je znamení, že kroky rodičů nebyly zbytečné. Studium absolvovala na newyorské univerzitě International Center of Photography v roce 1989.

AMY ELKINS

Rodačka z Kalifornie (1979) žije a pracuje v Brooklynu. Je čerstvou absolventkou školy výtvarných umění newyorské School of Visual Arts a její práce byla vystavena na několika skupinových výstavách v New Yorku nebo Philadelphii. Její fotografie jsou o lidské zranitelnosti, identitě a přechodných stavech v životním období. Od roku 2005 pracuje na sérii „Wallflower", když nahlíží do genderové identity a mužské psychiky. Své modely klade před květinové tapety a upozorňuje tím na zranitelnost mužské povahy, jež se často skrývá za maskou živitele rodiny. Elkins přináší další pohledy na to, co je mužnost v dnešním materiálním světě.

I když se tento soubor často objevoval v médiích, nemohu se ubránit pocitu jisté povrchnosti, neboť spojení nahého mužského těla a květinkované tapety vyznívá v tak obsáhlé sérii (více než dvacet snímků) trochu samoúčelně a ploše. Proměnu mužské role ve společnosti prostě nelze chápat takto zjednodušeně.

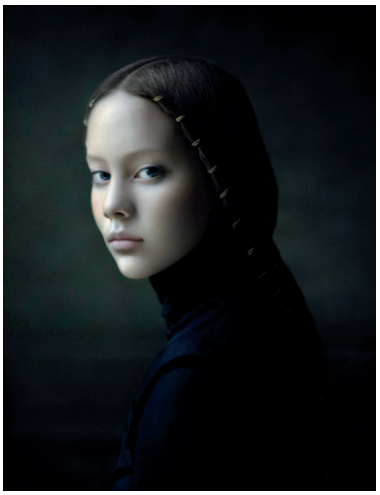

Desiree Dolron, Xteriors X, Ze série Exteriors, 2001-2008

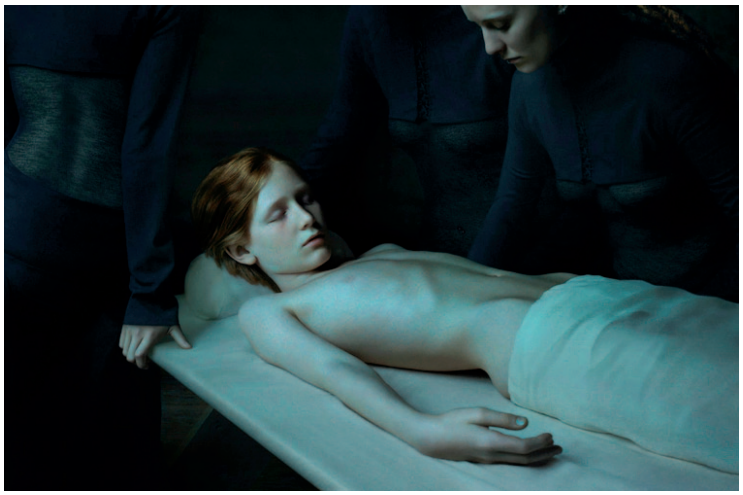

Desiree Dolron, Xteriors VIII, Ze série Exteriors, 2001-2008

Lydia Panas
Vicki and Antonio, Veronica and Sabine
Ze série The Mark of Abel, 2010

Lydia Panas
A Suspended Moment
Ze série The Mark of Abel, 2010

Amy Elkins
Bon, Brooklyn, NY. 2008
Ze série Back to Wallflowers

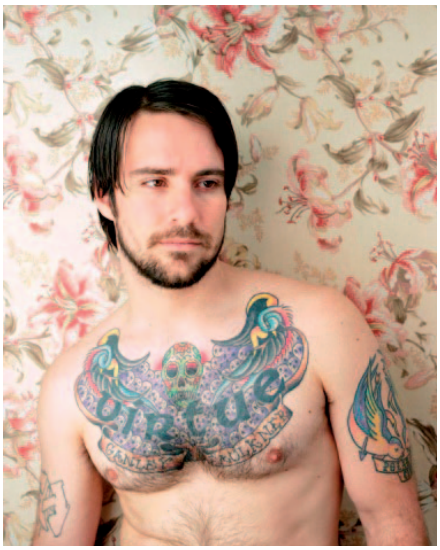

Amy Elkins
Kevin, Brooklyn, NY. 2008
Ze série Back to Wallflowers

Amy Elkins
Jeffrey, New York, NY. 2006
Ze série Back to Wallflowers

SUSANNA MAJURI

Tato nezařaditelná autorka z finských Helsinek ve svých fotografiích zachycuje krátké příběhové scény, jako by šlo o fotosky. Postavy na fotografiích vplouvají do fiktivního světa, který existuje jen pod vodní hladinou. Světa, který sama vytvořila ve své fantazii a snaží se jej jakkoliv uchopit resp. zhmotnit. Sama autorka o svých fotografiích nechává diváka přemýšlet. Nenutí mu žádný příběh ani nepopisuje způsob, jakým tyto světy vytváří.

Susanna Majuri získala cenu Gras Savoye v Arles (2005) a je součástí fotografického hnutí Helsinské školy.

JULIA FULLERTON-BATTEN

Julia je především komerční fotografka a na její volné tvorbě je to prostě znát. Přesto získala mnoho ocenění a vystavuje na zajímavých výstavách. Například nedávno individuálně v Musée de l'Elysée v Lausanne nebo v prestižní Photographer´s Gallery v Londýně, když získala hlavní cenu v soutěži o nejlepší portrét. Abych zde mohl uvést všechna její ocenění, potřeboval bych k tomu zřejmě celou stránku.

Julia Fullerton-Batten se narodila v roce 1970 v německých Brémách v anglicko-německé rodině, a poté, co nejprve odcestovali do USA, se nakonec usadili v Londýně. Otec byl vášnivým fotografem a ona si půjčovala jeho fotoaparát. Nadšení z fotografování ji zůstalo, takže po studiích na Berkshire College of Arts and Design se logicky vrhla na profesionální kariéru fotografky.

TEREZA VLČKOVÁ

Také Tereza Vlčková (1983) vnáší do svých fotografií romantické prvky téměř pravidelně. Objevují se v celém rozsahu její volné tvorby, i v módních fotografiích. V nové sérii „Sentiment" se snaží vytvořit vlastní svět estetiky, která odmítá klasické přístupy fotografie. Své autoportréty a zátiší stylizuje do zvláštní směsi naivního umění, surrealismu či popartu, ty pak rámuje do kruhových výsečí připomínající tradiční čínské umění. Autoportréty neodrážejí vlastní existenci, právě naopak. Snaží se jimi aspoň na okamžik přiblížit svým hrdinům z obrazů, knih či filmů.

Vlčková započala své fotografické vzdělání v roce 2003 na Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně, a aby toho nebylo málo, o rok později začala studovat také na Institutu tvůrčí fotografie na opavské univerzitě. Úspěchy na sebe nenechaly dlouho čekat. Se soubory „Two" a „A Perfect Day, Elise..." získala důležitá ocenění jako jsou Grand Prix BMW na festivalu Lyon Septembre de la Photographie, nominaci na Lacoste Élysée Prize, případně účast v reGeneration[2] a s tím spojené skupinové výstavy po celém světě.

Susanna Majuri
Falling, 2011

Susanna Majuri
Kultakolikot (Treasure), 2009
Tuhka (Ash), 2010

Julia Fullerton-Batten
Water Forest, 2008
Moss, 2008

Tereza Vlčková
Ze série Sentiment
2010-2011

Tereza Vlčková
Ze série Two
2007-2008

JEN DAVIS

Empatická autorka z Brooklynu svými autoportréty poukazuje na vlastní handicap obezity. Do fotografií aranžuje fiktivního přítele, důmyslně vytváří reálné prostředí partnerského soužití, případně akcentuje samotu, kterou tento handicap přináší. I přes silnou manipulaci celého děje je však jasné, že jde o autentickou osobní zpověď. Fotografie působí smutně a diváky vede k zamyšlení, do jaké míry je to pravda a jak silným handicapem obezita je. Hádejte… Jen Davis vystudovala bakalářský program na Columbia College Chicago, titul MFA získala v roce 2008 na prestižní Yale University School of Art. Jejím největším úspěchem doposud byla individuální výstava v Indianapolis Museum of Contemporary Art, účast v soutěži Lacoste Elysee Prize nebo výběr do reGeneration[2].

LIU XIAOFANG

Čínská fotografka Liu Xiaofang se narodila v roce 1980 (Datong City, Shanxi province), vystudovala The Central Academy of Fine Arts v Pekingu. Fotografie Liu nejsou podepřeny žádnou velkou myšlenkou, přesto v člověku vyvolávají silné rezonance. V podstatě nejde o nic jiného, než o pokus zaznamenat své sny a vzpomínky. Proč ne. V každém případě jde o silnou poetiku s neotřelou formou, kterou reprodukuje v kulatých rámech tak, jak kdysi bývávalo v její zemi zvykem. Pokud bychom mohli podobné praktiky nazvat manýrou, zde takovéto nařčení není na místě. Jedna z fotografií Liu Xiaofang se stala titulem pro knihu vydanou Themes and Hudson: reGeneration[2].

DITA PEPE

Velkou dávku poetiky nalezneme také ve fotografiích Dity Pepe. Ve svých sériích, kde se zabývá především identitou, se stylizuje nejprve do role kamarádek, dcer, manželek či milenek a poté dokonce vytváří rodiny se svými přáteli. Starobylý glóbus, plný koš červených jablíček nebo klasický gramofón odhalují romantickou povahu téměř všech jejích portrétních cyklů. Ve velmi osobní sérii „Maminka" zazní dokonce růže symbolizující rodinnou událost. Dita Pepe se v minulosti inspirovala proměnami fotografky Cindy Sherman, pro níž byly romantické prvky spíš nástrojem sarkasmu. Ironie v podání ostravské fotografky má ale trochu jiný charakter. Je vlídná a vtipná.

Dita Pepe se narodila v Ostravě (1973). Po pětiletém působení v Německu, kde navštěvovala kurzy Carl von Ossietzky University (Oldenburg), studovala na Institutu tvůrčí fotografie Slezské univerzity v Opavě, kde také v současné době působí jako extérní pedagog. Kromě samostatných výstav v České republice se objevuje také v zahraničí: Transphotographiques (Lille, Francie); GD4Art Bologna (Itálie); Musee de Bibracte, Saint Leger s/B (Francie); Měsíc fotografie v Bratislavě; „Encontros da Imagem" (Braga, Portugalsko); A také na mnoha skupinových výstavách, namátkou: „České fotografky", Kleisthaus, Berlín, Německo (s Terezou Vlčkovou a Mílou Preslovou), „Česká fotografie 20. století", Kunst- und Ausstellungshalle der Bundesrepublik Deutschland (Bonn, Německo); „Self Portraits", festival Transphotographiques, (Lille, Francie); „Coolhunters", Städtische Galerie (Karlsruhe, Německo)…

Jen Davis
Untitled No. 11. 2005
Ze série Self-Portraits

Jen Davis
Mike and I. 2006
Ze série Self-Portraits

Jen Davis
Untitled No. 29. 2008
Ze série Self-Portraits

Liu Xiaofang
I Remember
2009

Dita Pepe (ve spolupráci s Petrem Hrubešem)
Ze série Portréty s muži

Dita Pepe
Ze série Maminka

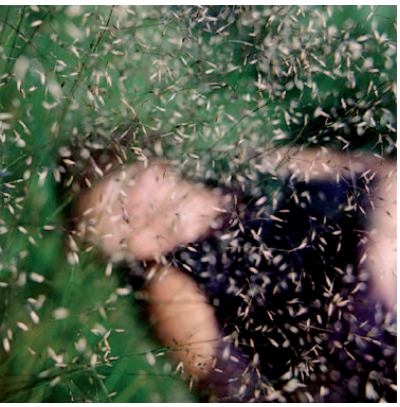

ZHANG XIAN YONG

Pohled na umění z asijské perspektivy, konkrétně Číny, je od zbytku světa odlišný. Tam, kde byla u většiny evropanů překročena hranice kýče, tam teprve začíná umění čínských tvůrců. Jedním z nich je také Zhang Xian Yong, který vysoce precizním a pečlivým způsobem vytváří scény s duplikovanými autoportréty. Samozřejmě se nejedná o vyloženě nový přístup, ale způsob, jakým situaci dokáže odlehčit, je velmi vtipný. V jeho práci se objevují průniky východní a západní civilizace, na které upozorňuje absurdními situacemi.

Zhang Xian Yong se narodil v Šanghai roku 1970, v roce 1993 vystudoval Fine Art College of Shanghai University (fakultu designu).

POLIXENI PAPAPETROU

Polixeni Papapetrou je nejen v Austrálii již poměrně známou fotografkou a její sérii „Between Worlds" (2009) jsme mohli vidět třeba minulý rok v Australian Centre for Photography (Sydney) nebo na Měsíci fotografie v Bratislavě. Papapetrou je jedna z autorek, která ve své tvorbě využívá masky k zpochybnění lidské podstaty. Rodačka z Melbourne (kde stále žije a pracuje) nechce vyprávět jen autobiografický příběh svých dětí, zvířecími maskami vytváří metafory pro mezilidské vztahy. Situace se odehrávají v kouzelné krajině, která celý příběh zasazuje do dětské pohádky, jež vyznívá chvílemi ironicky.

Estetická forma a situace na fotografiích Papapetrou v některých případech trochu překračují rámec přirozenosti, což se ve větší míře projevuje v nové sérii s podobnou tématikou „Dreamkeepers" (2012). Soubory „Haunted Country" (2006) a „Games of Consequence" (2008) se mi zdají zatím nepřekonaným počinem její tvorby.

LENKA BLÁHOVÁ

„Uvnitř sebe potkávám sebe" je poslední sérií Lenky Bláhové, studentky Institutu tvůrčí fotografie Slezské univerzity v Opavě. Lenka se zabývá syntézou dvou poloh. Vnější viditelný svět versus vnitřní, nevyřčený. V introspektivním záznamu, kde se obrazově pokouší formulovat podvědomé vlivy, sny a trápení vyvěrající na povrch fyzické podoby, reflektuje vlastní osobnost. Transformace za použití abstraktní masky tak dotváří celkovou reprodukci sdělení sebou nasnímané persóny.

Fotografie Bláhové působí spíš jako obrazy současných malířů, což se dá označit za určitý posun v tomto směru. Z portrétů připomínajících mistrovská díla malířů z minulých století se stává klišé a v nových sériích je jistý vývoj nutností. Snaha nezabřednout do rozmělňování již dávno objeveného je velmi sympatická.

Zhang Xian Yong
Midnight Fantasy, 2010
Rose Garden, 2010
Unknown Visitor 2010

Polixeni Papapetrou
The Wanderer 2009
The Debutants 2009
The Players 2009
Ze série Between Worlds

Lenka Bláhová
Uvnitř sebe potkávám sebe
2011

David Hamilton, Akt, okolo 1900

Alfons Mucha
Studie aktu

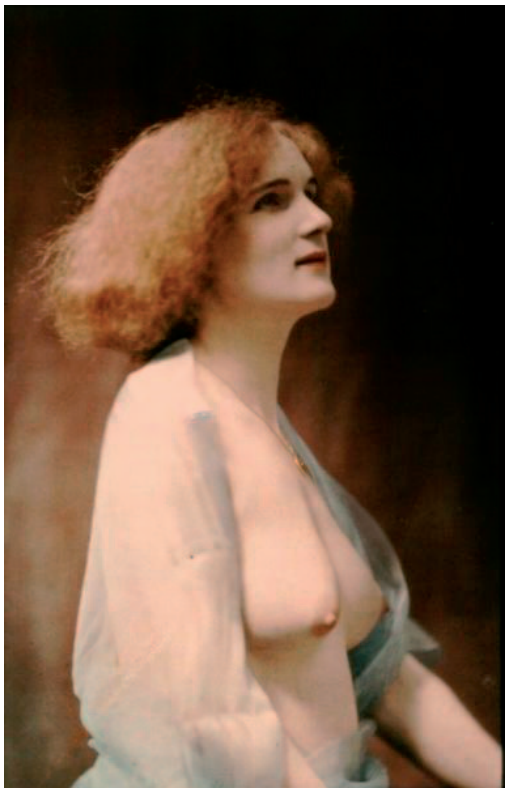

Robert Demachy
Akt, autochrom, 1907-1915

Na předcházející straně:
Mona Kuhn
Fatale, 2006
Ze série France 2002-2008

Paul Bergon, Akt, okolo 1900

Félix-Jacques Antoine Moulin, Coloured Daguerreotype, okolo 1851-1854

AKT

Zaznamenávání aktu je disciplína, která láká fotografy již od samého počátku. Tyto fotografie však na růžích ustláno nikdy neměly. Téměř v každé době se najdou lidé, kteří jim dokáží notně zavařit. Tenká hranice mezi ženskou krásou a pornografií je vždy definována dle potřeb politiků, náboženských spolků a nikdy nedospělých puritánů. Je také faktem, že sami umělci tuto hranici definují po svém. Nicméně v romantickém aktu, který vznikal již v polovině 19. století často jako předloha malířům, nemůže být o pornografii řeč. Přesto byli fotografové nuceni retušovat pubické ochlupení a věková hranice byla tím největším strašákem. Například francouzský fotograf Felix-Jacques Moulin si musel za své nahé modely ve věku 14-16 let odsedět jeden měsíc ve vězení a fotografie mu byly samozřejmě zabaveny.

V dnešní době starosvětské akty obdivujeme pro jejich krásu a poetiku. Fotografové jako Eugène Durieu, Constant Puyo, bezbřehý romantik Paul Bergon nebo později Robert Demachy aranžují své modely po vzoru romantických malířů, případně s nimi spolupracují. Vznikají tak kouzelné snímky, ke kterým se stále vracíme a které umělce inspirují snad ve všech dobách.

Také u nás vzniklo mnoho pěkných děl a hned na začátku 20. století se objevuje například Alois Zych fotografující svou choť Hedviku. Výstavu jeho fotografií bylo možné shlédnout v pražské Galerii Rudolfinum již v roce 1911. Ještě předtím však Alfons Mucha fotografuje modelky pro své obrazy, ale nepřikládá jim velkou váhu. Teprve historie ukáže, jaké měl Mucha oko. Ve 20. letech se prosadil ve světovém měřítku František Drtikol, jehož akty patřily k vrcholům meziválečného aktu. Ale i v novodobé historii zde tvoří vynikající autoři. Miloslav Stibor fotografuje „15 fotografií pro Henryho Millera", Jan Saudek přichází se svými provokativními scénami, Pavel Mára experimentuje s červenými korpusy. Perfektní technická kvalita a velkoformátové fotografie působí velmi emotivně, barevné schéma eskaluje napětí. Také soubor Madon, kterým chybí v rukou dítě, je zajímavým projektem. Mára Madony převrací do světla negativu a tím vyvolává stísněný pocit. Lesknoucí se obraz cibachromu ještě dotváří uhrančivý dojem a nutí přemýlet o souvislostech zrození Ježíše Krista.

Přesto, že dílo Pavla Máry je v jistém ohledu poetické a svým způsobem nadčasové, zobrazení poetiky je v dnešní fotografii podáváno trochu jinak. Dovolím si tedy začít v Holandsku a to spolužačkou Rineke Dijkstra z Amsterdamského Gerittu Carlou van Puttelaar.

CARLA VAN DE PUTTELAAR

Abych to upřesnil, Puttelaar je spolužačkou s téměř desetiletým posunem, neboť rodačka ze Zaandamu se narodila o pár let později (1967). Tato významná fotografická škola, na které mimo jiné studoval i Antonín Kratochvíl, vychovala skvělou generaci fotografů. Mezi nimi je právě i Carla van de Puttelaar, v současné době žijící a pracující v Amsterdamu.

Fotografka se inspiruje Venušemi německého malíře Lucase Cranacha a v namodralém světle vytváří iluzi porcelánových soch. Své modelky fotografuje na černém pozadí v celé své přirozenosti, včetně modřin a otisků právě svlečeného prádla, což zesiluje pocit intimity a opravdovosti. Nejsem zřejmě sám, komu tyto výjevy připomínají utonulé postavy. Černé pozadí posouvá těla do jiné dimenze, takže divák netuší, kde se příběh odehrává. Zda-li volně plavou na hladině, jednoduše leží na posteli nebo stojí v prostoru. V každém případě je krása ženy podána tak, abychom mohli vnímat nejčistší formu ženskosti, včetně nenucené erotiky. Její fotografie jsou nejen citlivými akty, ale i krásnými oduševnělými portréty.

Carla van de Puttelaar získala několik cen a vyznamenání, včetně holandského Prix de Rome. Těší se mezinárodnímu uznání, její práce byly často zveřejněny na knižních obálkách časopisů jako je The New Yorker.

ERWIN OLAF

Nahá těla se samozřejmě objevují i v komerčním resp. reklamním a módním světě. Abych pravdu řekl, ani jedna tato poloha mě nikdy neoslovila. I když vznikaly kvalitní práce, které nám prezentovali například Helmut Newton nebo Robert Mapplethorpe, jejich fotografie jsem moc nevyhledával. A nelze si nevzpomenout na Davida Hamiltona. V 70. letech byl zřejmě jedním z autorů, kteří inspirovali dnešní tvůrce glamour fotografie.

Erwin Olaf (1959, Hilversum, Holandsko) nejprve začínal jako reklamní fotograf a jak sám říká, komerci se věnuje neustále. Umělecké fotografii obětuje jen třetinu svého času. Vystudoval žurnalistiku v Utrechtu a na mezinárodní umělecké scéně se objevil v roce 1988, kdy za sérii „Chessmen" získal první cenu v soutěži Young European Photographer. Po tomto ocenění následovala výstava v muzeu Ludwig v Kolíně nad Rýnem v Německu, další na sebe nenechaly dlouho čekat. Přes velmi diskutabilní Olafův styl je nutné jeho práci minimálně respektovat, protože kvalitu jeho díla dnes nezpochybňuje snad žádný erudovaný kurátor. Stejně tak by nemělo smysl zde jmenovat zastoupení ve sbírkách nebo na důležitých výstavách.

Olaf povyšuje komerční charakter aktů do umělecké roviny. Jeho provokativní výjevy je nutné brát s určitou nadsázkou, homosexuální cítění musíme přijmout aspoň na chvilku, neboť je prostoupeno téměř v každé fotografii. Olaf se nesnaží o hluboké myšlenky, jde mu o provokování společnosti. Velmi rád zachází za hranicí obecného vkusu a s technickou dokonalostí předkládá náměty k zamyšlení. V ranné tvorbě nejprve pracuje s černobílou fotografií, pozdější preferuje formu barevnou. Erwin Olaf není svou povahou romantickým tvůrcem, přesto se na některých jeho fotografiích poetika velmi silně projevuje. Nemohl jsem ho prostě vynechat.

Carla van de Puttelaar,
Untitled, 2007

Carla van de Puttelaar,
Untitled, 2001
Untitled, 2005

Erwin Olaf
Ze série The Keyhole, 2011

Erwin Olaf
Olger; ze série Lady's Hats, 1985-1992

Mona Kuhn
Benátky
2010

Mona Kuhn
Bordeaux, 2011

Ryan Mcginley
Tom (Queen Anne's Lace)
2011

Ryan Mcginley
Wes (Gator),
2010

MONA KUHN

Narodila se německým rodičům v roce 1969 v brazilském Sao Paulu, kde také vyrostla. Na studia se vydala do Spojených států na Státní univerzitu v Ohiu (1993), pokračovala na uměleckém institutu v San Francisku a své fotografické vzdělání nakonec ukončila na The Getty Research Institute v Los Angeles v roce 1999. Postupně se etabluje na mezinárodní scéně, především ve Spojených státech a Evropě. První monografie vychází v roce 2004 (Mona Kuhn – Photographs), bezprostředně následuje další v roce 2007 s názvem „Mona Kuhn – Evidence 2007". V této knize se objevují snímky z Francie, kde tráví každé léto. V třetí monografii s názvem „Native" (2010) rozvíjí příběhy z rodné země Brazílie, její poslední monografie s názvem „Bordeaux Series" (2011) byla představena na Paris Photo 2011. Ve všech těchto cyklech kombinuje akty s prostředím, ve kterém se běžně pohybují. Fotografie vyznívají nenuceně a uvolněně, jejich něžnost dotváří měkkost a lokální neostrost. Klasický i moderní vizuální jazyk, kterým zachycuje půvab vycházející s důvěry mezi autorkou a jejími modely, tvoří velmi příjemnou a pestrou paletu emotivních výjevů.

Práce Mony Kuhn byly vystaveny nebo jsou součástí sbírek Los Angeles County Museum of Art, the Museum of Photographic Art in San Diego, the Cincinnati Art Museum, North Carolina Museum of Art, Georgia Museum of Art, the International Center of Photography (New York), the George Eastman House International Museum of Art in Rochester, the Griffin Museum in Boston, Miami Museum of Art. V roce 2011 byla její práce vystavena také v Leopold Museum (Vídeň), the Royal Academy of Art in London England, Deichtorhallen in Hamburg Germany a the Australian Center for Photography in Sydney.

RYAN MCGINLEY

Ryan McGinley (1977) je americký fotograf žijící v New Yorku, který začal fotit v roce 1998. V roce 2003 ve věku 25 let, byl jedním z nejmladších umělců, jenž měl samostatnou výstavu ve Whitney Museum of American Art a ve stejném roce byl také jmenován fotografem roku americkým časopisem Photo Magazine. Další ocenění získal v roce 2007 (Young Photographer Infinity Award) od americké instituce International Center of Photography.

McGinley v sérii „Everybody Knows This Is Nowhere" trochu neamerickým způsobem opouští sluncem prosluněný venkov a stěhuje se do ateliéru, kde fotografuje na černobílý materiál. Před bílé plátno staví na 150 modelů, které vyloženě terorizuje počtem zmáčknutí spouště.

Jeho fotografie jsou součástí sbírek The Solomon R. Guggenheim Museum, the San Francisco Museum of Modern Art, the Museum of Fine Arts in Houston, the Smithsonian National Portrait Gallery in Washington D.C.

MARGO OVČARENKO

Margo Ovčarenko je velmi mladá a velmi talentovaná fotografka. Narodila se v roce 1989 v ruském Krasnodaru a v roce 2011 již absolvovala Moskevskou školu fotografie a multimédií Alexandra Rodčenka. Vystavovala například před dvěma lety ve Fotografik center (Kodaň, Dánsko), když jí bylo teprve 20 let. V témže roce vystavovala také na International Photography Month in Moscow: Photobiennale, o rok později v Moskevském muzeu moderního umění. Jedná se o samostatné výstavy! Skupinové výstavy: „Hope" New York Photo Festival 2011, „Russians! Russian photographic portrait" 1970-2010, OREL ART gallery, Paris (2010), „reGeneration^{2} – Tomorrow's Photographers Today", Musée de l'Elysée, Lausanne; Pingyao International Photography Festival; Galleria Carla Sozzani ,Milan, Italy; Fotoweek, Washington,USA; Flash Forward Festival,Toronto, Canada; Couvent Saint-Césaire, Rencontres d'Arles; Centre Gallery, Miami Dade College, Miami; Aperture Foundation, New York.

Když si prohlížíte její fotografie, lze jen těžko uvěřit, že je fotila takto mladá dívka. Jsou vyspělé, zachycující důležitý okamžik, bez známek zbytečného estetizování. Dokumentuje život ruské mládeže se všemi problémy, které přináší tato země. Přesto, že forma vyznívá poměrně syrově, fotografie působí tak nějak...něžně. Margo na nich totiž odhaluje křehkost a zranitelnost ještě mladých lidí při vstupu do dospělosti. Nezbývá než je tedy přivítat. Dobrý den Margo Ovčarenko.

RUBEN BRULAT

Fotografie Rubena Brulata jsem objevil před dvěma lety na Voies Off v Arles. Dodnes si vzpomínám na příjemnou večerní atmosféru, kde jeho snímky velmi silně zazněly při nočním promítání. Ruben Brulat totiž není o nic starší než Margo Ovčarenko a také jeho tvorba působí velmi dospěle.

Svými akty v krajině „Primates" se snaží upozornit na posun dnešního člověka od tradičních hodnot. Nahota v monumentální horské přírodě působí bezbranně. Tělo leží volně, bez známky života, jako by právě ztratilo svou identitu. Krčí se a rezignuje na svou možnost něco udělat. Ve vzduchu je cítit nejistota a nemohoucnost dnešní civilizace nastrkaná do kanceláří nadnárodních firem, fabrik, obchodů, restaurací, posiloven... Brulat sice není úplným nováčkem, na své větší zviditelnění však teprve čeká.

Margo Ovčarenko
Ze série Hermitage, 2010

Margo Ovčarenko
Without Me, 2008

Ruben Brulat
Ze série Primates
2009

MARLOUS VAN DER SLOOT

Marlous van der Sloot (1986) v nedávné době absolvovala Royal Academy of Arts v Nizozemsku. Stejně jako Ruben Brulat se účastnila Voies Off festivalu v Arles, dále to byl festival PANL # 17, Fotofestival Naarden a Slideluck Potshow.

Fotografie Marlous van der Sloot jsou mozaikou poskládanou z částic reklamních zátiší, nápaditých objektů nebo vtipných montáží. Mezi ně pak včleňuje portréty nebo akty a vytváří pestrý soubor, jehož smysl si musí každý domyslet sám.

BEAR KIRKPATRICK

Autor žijící v Portsmouthu je známý svým vztahem k přírodě. Smyslem jeho práce je zmapovat rámec pocitů určujících vztah lidstva ke svým zvířecím pudům. Snaží se vytvořit obraz člověka, který je zároveň pravěkým archetypem a přitom zcela moderním člověkem. V tomto rámci se objevují náznaky mýtických představ, starodávné tradice našich předků, soužití zvířat a člověka...

Marlous van der Sloot
Helianthe
2008

Marlous van der Sloot
Lisa
2010

Bear Kirkpatrick
They Were Saved By Whim, Without Turn
2011

Bear Kirkpatrick
The Thought Of Thinking
2011

Shimony Ady
Untitled

Elina Brotherus
La maja desnuda
Ze série Artist and her Model
2008

Caroline Chevalier
Laurie
Ze série Frail Heroines
2005-2008

Josef Koudelka
Strážnice, 1966
Ze série Cikáni

Werner Bischof
On the road to Cuzco, Peru, 1954

Fotografie na předchozí straně:
Alex Prager
Rita
Ze série Week-End
2010

FORMA DOKUMENTU

V dnešní době prožívá svou renesanci také dokumentární fotografie. Většina mladých fotografů používá tuto formu ke sdělení svých myšlenek a v zásadě se nejedná o zobrazení skutečné reality, nýbrž o fúzi dokumentu a fikce. Dnes již mluvíme o manipulované fotografii, do které zasahujeme přímo při snímání nebo později v počítači.

Pokud bych měl začít od úplného začátku, musel bych zde demonstrovat celou řadu ukázek světoznámých dokumentaristů. Jenže takový seznam by zabral více stránek než všechny předešlé kapitoly dohromady a do této práce by se stejně nevešel. Když se pokusím zalovit hluboko ve svých chabých znalostech dokumentárního žánru, jasně se mi vybaví jedna fotografie. Jde o snímek indiánského chlapce s flétnou Wernera Bischofa. A vlastně bych mohl pokračovat. Stačí si vzpomenout třeba na Cikány Josefa Koudelky nebo fotografie dalších Čechů, například Dagmar Hochové, Jindřicha Štreita nebo Vladimíra Birguse, který jako jeden z mála českých autorů reagoval na zahraniční barevnou fotografii. To všechno je klasika, která bude vždy patřit k základům fotografie a kterou bude znát každý studovaný fotograf.

Naprosto ojedinělým jevem ve světě umění jsou fotografie Miroslava Tichého. Přesto, že byly pořízeny před mnoha lety, jsou zřejmě tím nejoriginálnějším, co se v poslední době ve světě fotografie událo. Jeho snímky byly objeveny teprve nedávno a od té chvíle byly vystaveny snad ve všech důležitých institucích na celém světe. Dnešní návraty do 70. či 80. let jsou často podnikány právě z podnětu tohoto podivína.

Jak šel čas, reportážní pojetí se pomalu měnilo v dlouhodobé dokumentování událostí. Jenže fotograf/umělec si nevystačí s pouhým zaznamenáváním, umělec cítí potřebu vlastní invence. Nová forma dokumentu tehdejší doby přináší zásadní posun v reprodukování reality. Takzvaný „subjektivní dokument" dává obrovské možnosti pro vlastní interpretaci a stává se předvojem dnešní manipulace. Tvůrci Newyorské školy fotografie jako Louis Faurer, Lisette Modelová, William Klein, Robert Frank staví série na svých pocitech. Strohá realita reportáže najednou dostává jiný rozměr a prvky poetiky se začínají objevovat stále častěji. Do dokumentárních fotografií vstupuje později také barva. Philip-Lorca diCorsia nebo Jeff Wall své fotografie sofistikovaně inscenují a vytvářejí úplně nové neexistující příběhy. Tyto možnosti přináší zcela nové přístupy, což bychom mohli demonstrovat třeba na bláznivých výjevech Olafa Breuninga.

V této kapitole se pokusím o souhrn autorů, kteří vybočují z klasické fotografie, jak jsme ji znali před deseti lety. Návaznost na výše jmenované fotografy je samozřejmá, forma se však již o malý kousek posunula.

GREGORY CREWDSON

Široce představovat Gregory Crewdsona (1962, New York, USA) by byla zbytečnost. Tento americký panker z Brooklynu je bezesporu světovou ikonou inscenované fotografie. Jeho velkoformátové fotografie obletěly celou zeměkouli několikrát dokola a svým nákladným procesem provokují senzacechtivá média. Gregory Crewdson však na individuální výstavy v baštách umění jako jsou MoMa, Guggenheim Museum, Centre Pompidou nebo Tate Modern stále čeká. Je ale fakt, že jeho mateřská White Cube Gallery si vede velmi dobře a na každou novou fotografii Crewdsona se tvoří pořadníky.

Smysl pro romantizování svých fotografií nachází již v souboru z roku 1992-1997 „Natural Wonder", ale především v sériích „Twilight" (1998-2002), „Dream House" (2002) nebo „Beneath the Roses" (2002-2005), kde rozehrává scény podobné těm z hollywoodského filmu. Crewdson se inspiruje Davidem Lynchem, když své snímky halí do dramatického tajemného světla. Herci v přesně vymezených rolích imitují strnulé portréty, prostředí dokresluje americké předměstí. V poslední sérii zobrazuje zákoutí římského legendárního studia a vzdává se poetického podání barev. Náhradou jsou stupně šedi, což vlastně není u Crewdsona nic nového. Ale těžko říci, zda je tohle přirozený vývoj nebo vyprázdněnost dlouhotrvajících formálně podobných sérií, které mu přinesly věhlas...

Crewdson má titul MFA z Yale School of Art, Yale University, New Haven, Connecticut, kde také v současné době učí.

NADAV KANDER

Nadav Kander je jedním z fotografů, kteří zaujali jak odborníky, tak širokou kulturní veřejnost. Jeho snímky jsou na pomezí komerční a umělecké fotografie, technické provedení je téměř dokonalé. Kander je původem Izraelec narozen v Tel Avivu. Když mu bylo třináct let, začal fotografovat fotoaparátem Pentax. Později, když byl povolán do letectva Jihoafrické republiky, pracoval v temné komoře na vyvolávání leteckých snímků. Nakonec se přestěhoval do Londýna v roce 1986, kde žije dodnes se svou ženou Nicole a jejich třemi dětmi.

Nadav Kander se proslavil portrétní sérií týmu kolem prezidenta Baracka Obamy, kterého vyfotil ještě před jeho zvolením. To se později ukázalo jako zásah do černého, neboť poté, co byl Obama zvolen, fotografie byly publikovány v mnoha časopisech nejen o fotografii, včetně světoznámého The New York Times Magazine. Přestože mám portréty velmi rád, bližší je mi série s názvem „Yangtze, The Long River". Kander se vydává fotit řeku Yangtze, která je nejdelší řekou v Ásii a třetí na světě (6500 km). Její vliv je zakotven v povědomí Číňanů tak silně, že doléhá i k lidem, kteří žijí tisíce kilometrů od řeky. Rychlé tempo vývoje v Číně je pro Kandera fascinující a samotná řeka je skvělou metaforou pro sdělení nevšedního obsahu. Pokud jde o focení, není typem fotografa, který vědomě formuluje své myšlenky. Snaží se odpojit od systematických kalkulací a zaměřuje se více na svůj vnitřní pocit – skutečnou touhu po vizuálním uspokojení. Jeho práce je harmonická a důvěryhodná pouze kvůli tomu, že divák jeho snímky opravdu „cítí". Úmyslné sdělení odmítá.

Gregory Crewdson
Ze série Beneath The Roses
2002-2005

Nadav Kander
Pudong I, Shanghai
Yibin III, Sichuan Province
Yibin IV, Sichuan Province
ze série Yangtze; The Long River

ALEX PRAGER

Tajemná Alex Prager (1979, Los Angeles, USA) je fotografkou samoukem, která se naučila své řemeslo studiem knih v antikvariátech (řečeno s nadsázkou). Její jedinečný styl ji přenesl z malých skupinových výstav v buticích na stěny prestižního MoMa.

Inspiruje se filmy Alfreda Hitchcocka, Davida Lynche, Douglase Sirka, stejně jako inscenovanými fotografiemi Cindy Sherman nebo Guye Bourdina. Alex Prager zachycuje své snímky na fotoaparát Contax 640, ty pak dále upravuje v grafickém editoru. Fotografický styl této autorky je spíš ze světa módy než dokumentární fotografie, nicméně její svět působí věrohodně. Na snímcích používá rekvizity jako jsou tlusté brýle, starobylá auta, letadla nebo cigarety. Sexy dámy v parukách a retro šatičkách jsou tak trochu provokatérky.

Dnešní svět módní fotografie již není jen o prodeji oblečení, kabelek a šperků, ale stále více se stává uměním. Myslím, že u Alex Prage se nedá mluvit jen o přesahu do umělecké oblasti, fotografie této autorky jsou uměním samotným. U nás se podobně prezentuje Barbora Prášilová, Tereza Vlčková nebo Radka a René a nutno dodat, že s kvalitou svých prací za ní téměř nezaostávají.

LUCIA NIMCOVÁ

Lucia Nimcová (1977, Humenné, Slovensko) je slovenská fotografka, která byla na samotném počátku toho, čemu se dnes říká ve střední a východní Evropě „Nový dokument". Je spoluzakladatelkou projektu Sittcomm (sittcomm.sk), představujícího autory s podobným smýšlením. Vystudovala Institut tvůrčí fotografie Filozoficko-přírodovědecké fakulty Slezské univerzity v Opavě a Rijksakademie van Beeldende Kunsten v Amsterdamu (stáž). V současné době žije opět v Humenném na Slovensku.

Umělecký proces Nimcové nekončí chemickou lázní v ustalovači, do svých fotografií dále zasahuje, různě je dokresluje nebo koloruje modrým tónováním. Záměrně používá prošlé filmy, zašedlé fotografické papíry a doplňuje tyto zvláštní originály úryvky textů a básní. V souboru „Ženy" (2001-2003) fotografuje ženskou část populace v prostředí domova, kde odhaluje jejich soukromí. V roce 2003 získala Nimcová grant Institutu pro veřejné otázky v Bratislavě, aby se mohla zaměřit především na městskou současnou ženu v bohaté škále světů a různých životních stylů. Tento soubor pojmenovala „Slovensko 003". Ženy snímá při tradičních domácích činnostech, při kurzu angličtiny, nakupování nebo s ženským časopisem, případně u televizního seriálu. V cyklu „Unofficiál" (2007) popisuje život na Slovensku po pádu komunismu, kde kombinuje autentické fotografie z Humenného v období Husákovské normalizace se svými fotografickými a filmovými parafrázemi, v souboru „Lefthovers (2009)" se zabývá rodinnými fotografiemi s obrázky každodenního života baby-boom generace v období normalizace. V posledním projektu „An African Thunderstorm" (2011) zobrazuje mladé Keňany tak, jak by chtěli vypadat. Práce se skládá z brožury, rozhovorů, sbírky fotografií, poezie Davida Rubadiri a razítkování básní, což by mohlo být upozorněním na všudypřítomnou byrokracii.

Lucia se zúčastnila celé řady výstav a získala řadu ocenění. Vystavovala například v Stedelijk Museum, Amsterdam, Holandsko; Mücsarnok-Kunsthalle, Budapešť, Maďarsko; Aarhus Kunstbygning, Aarhus, Dánsko; Tresor Kunstforum, Vídeň, Rakousko; Palazzo delle Esposizioni, Řím, Itálie; Prague Biennale.

V roce 2008 ziskala ocenění Leica Oskar Barnack Award za cyklus „Unofficial"a vítězné snímky byly vystaveny v červenci na fotografickém festivalu ve francouzském Arles. Za stejný cyklus získala ocenění ECB Photography Prize v Německu.

Alex Prager
Rachel and Friends
Ze série Week-End
2010

Alex Prager
Wendy
Ze série Week-End
2010

Lucia Nimcová
Ze série Instant Women
2003-2005

Hanne van der Woude
Monica
Ze série MC1R Natuurlijk rood haar Bram

Hanne van der Woude
Jaap and Tibbe
Ze série MC1R Natuurlijk rood haar Bram

Rafal Milach
Jozef Maksymiuk
Ze série Disappearing Circus

Rafal Milach
A curtain at the entrance of the ruined circus arena
Ze série Disappearing Circus

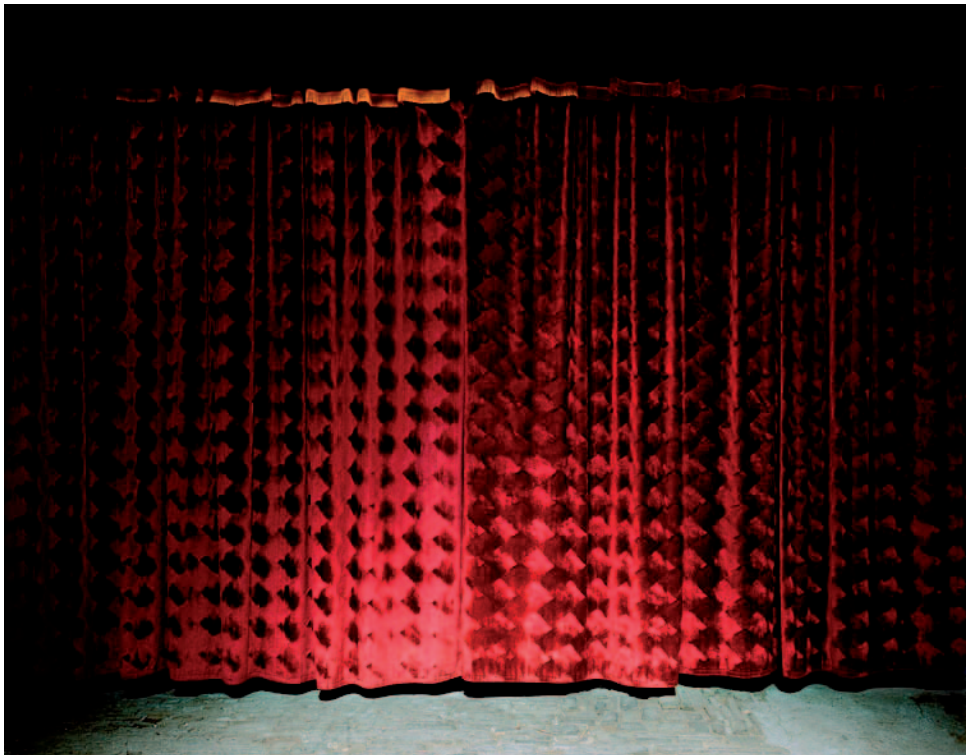

HANNE VAN DER WOUDE

Když se Van der Woude dozvěděla, že lidí s přirozeně rezavými vlasy velmi rychle ubývá, chopila se kamery a začala okamžitě fotografovat. Vznikla nádherná kniha s názvem „MC1R Natuurlijk rood haar". Na rozdíl od fotografií v předchozích knihách na toto téma, jako je například „Redheads" (1991) amerického fotografa Joela Meyerowitze nebo kniha se stejným názvem od německého fotografa Uwe Ditze (2000), nefotografuje jen přímé portréty lidí, ale zůstává věrná své druhé lásce: holandské krajině.

Van der Woude cestuje široko daleko, aby nalezla správné prostředí. Během focení používá umělé osvětlení, každý její snímek je pečlivě plánován a připravován. Kniha nakonec obsahuje 150 rusovlásek z celého Nizozemska.

Hanne van der Woude byla jednou ze tří fotografek, které reprezentovaly Nizozemsko na noční projekci fotografií z 27 evropských zemí na festivalu v Arles.

RAFAŁ MILACH

Je velmi málo autorů z postkomunistických zemí, kteří zachycují nezaujatě život v totalitním režimu. Rafał Milach se narodil v roce 1978 v Gliwicích v Polsku a jak to tak vypadá, krušné časy komunismu ho nezastihly v tom nejtvrdším období. Nestihl si vybudovat sentimentální vzpomínky na nejlepší léta života, nebyl vystaven kulturnímu teroru lokálních pěveckých hvězd, nemusel v prvomájovém průvodu provolávat hesla o budování socialistické společnosti. Právě proto jsou jeho fotografie ušetřeny temné deprese a naopak působí odlehčeně, i když se jedná často o témata tímto obdobím postižená.

Rafał ve svých projektech pozoruje mladé Rusy, dokumentuje obchodní centrum na česko-rakouských hranicích nebo pronásleduje extrémní golfisty z Horního Slezska. Jeho zatím největším úspěchem byl soubor „Mizející cirkus", který získal první cenu v soutěži World Press Photo (2008). Další ocenění na sebe nenechala dlouho čekat. Namátkou: Pictures of the Year International – Winner of the Best Photography Book, Missouri, USA; Photography Book Now – Winner in Documentary Category, New York, USA; New York Photo Festival – Jury's Choice Grand Prize, New York, USA; New York Photo Festival – 1'st prize in category Advertisement, New York, USA; Photography Book Now – Grand Prize, New York, USA…

„Mizející cirkus" (Disappearing Circus) je soubor, který ukládá do paměti poslední zbytky cirkusového města. Soubor tvoří smutné portréty artistů, které si Rafal pozval, aby se pokusil aspoň částečně zrekonstruovat jejich minulost. Rafała Milacha inspiruje Jeff Wall a také jeho dokumentární snímky jsou spíš fikcí, která je postavena na reálném podkladě. Milach vystudoval Institut tvůrčí fotografie, kde je v současné době externím pedagogem. Momentálně žije ve Varšavě.

ALEXANDER GRONSKY

Litevský fotograf Alexander Gronsky se narodil v estonském Tallinnu roku 1980. Také on se může pochlubit oceněním World Press Photo (3. místo, 2012), případně cenou Foam Paul Huf Award (2010) a s tím spojenou individuální výstavou v Asterdamském FOAM muzeu. Další cenou byla Aperture Portfolio Prize (2009) a taktéž sólo výstava v newyorském Aperture. Estonský Litevec je tak trochu Rusem. Litva totiž není zrovna vhodná země pro sebeprezentaci a kurátoři s ním v podstatě souhlasí.

V cyklech „Less than 1", „Pastoral" a „The Edge" zkoumá život v Moskvě, v poslední sérii se stejně jako Nadav Kander vydává do Číny dokumentovat přírodu a její soužití s obyvateli (Mountains and Waters). Fotografie Gronského jsou výtvarně velmi propracované. Rytmické zobrazení prvků a čisté jednoduché tvary panelových domů vytváří velmi kultivovaný obraz, do kterého vkusně přidává barevné akcenty. To vše s lehkým humorem a nadhledem, který bychom u takto mladého autora čekali jen ztěží.

SARAH MEI HERMAN

Sarah Mei Herman se narodila roku 1980 v Amsterdamu, fotografii studovala na londýnské Royal College of Art v letech 2008-2010. Poté se vrátila zpět do Amsterdamu, kde v současnosti žije a pracuje.

Série „Oma Belle" byla pořízena při návštěvě babičky v Jižní Africe, v zemi, kde se svému africkému otci narodila. „Oma Belle" nebyla jednoduchá práce, což potvrzují slova autorky: *„Doprovázela jsem svého otce a nevlastního bratra. Babičce Belle bylo v té době 94 let a byla prakticky slepá. Navštěvovali jsme ji každý den ve starobním domově, kde se o ni starali".*

Série pojednává o vztazích rodiného trojúhelníku, jehož každý úhel žije životem vlastní generace. Uvnitř trojúhelníku se prolínají světy třech sobě blízkých lidí, kteří neumí eliminovat prvky nedorozumění.

Herman také řeší zákonitosti světa dospělých a jednotlivé prahy přechodu dospívajících. *„Fascinují mě vztahy mezi lidmi, fyzická blízkost mezi nimi, nebo jejich odlišnosti. Prchavé okamžiky mezi lidmi často existují mimo dosah slov a to je to, co se snažím zachytit ve svých fotografiích".* Její okouzlení sourozeneckými vztahy částečně vychází z faktu, že sama vyrůstala bez sourozenců. Její nevlastní bratr se narodil, když jí bylo dvacet let a jako dítě snila o tom, jaké by to bylo mít bratra nebo sestru. Teď jako dospělá pozoruje sourozence, opakovaně fotografuje a filmuje. Tento způsob komunikace ji pomáhá pochopit tzv. rodinnou intimitu.

Alexander Gronsky
Nahoře:
Ze série The Edge

Dole:
Ze série Less than 1

Sarah Mei Herman
Ze série Oma Belle

KRISZTINA ERDEI

Maďarská fotografka Krisztina Erdei staví na tradiční fotografii, ale zároveň jsou její snímky předzvěstí přechodu, který se odehrává mezi funkcí obrazu a jeho použitím. Vědomě aplikuje nový zajímavý přístup k vybraným tématům, zaměřuje se na privátní situace a příběhy. Její překvapivé dokumentování vztahů odráží neviditelné pocity jednotlivých protagonistů, které se neprojevují přímo, ale je možné je vyčíst ze situace odehrávající se na fotografii. Autorka zkoumá neobyčejnou realitu společnosti a jejího životního stylu. Manipuluje své snímky a zaznamenává konkrétní vize prostřednictvím jednotlivých scén. Příběhy vytváří na základě touhy ukázat určité vztahy, které bychom mohli přejít bez povšimnutí. Erdei upřesňuje: *„Svět se učíme chápat prostřednictvím obrazů, které kolem nás protékají neuvěřitelnou rychlostí. Všechny objekty vysílají miliony snímků do svého okolí, ve snaze upoutat naši pozornost“*. Proto se autorka záměrně snaží narušit tuto realitu. Transformuje situace odehrávající se na jejích fotografiích a znejišťuje diváka. Změnou významu obrazu vytváří pochyby a navozuje pocit, že koukáme na známý příběh. Marně však čekáme na konkrétní postavy. Ty stále nepřicházejí...

ANNA GRZELEWSKA

Fotografie své vlastní dcery systematicky vytváří studentka Institutu tvůrčí fotografie Anna Grzelewska. V souboru „Julia Wanabe“, stejně jako další autorky-matky, pozoruje svou dceru a zachycuje okamžiky na rozhraní dětství a dospělosti. Psychologie mezi matkou a dcerou je zvýrazněna inscenovanými fotografiemi, což by mohlo být rekonstrukcí jejich nálad a pocitů při společném soužití. Kromě opavské školy Grzelewska studovala vědu o kultuře na Varšavské univerzitě, pedagogiku na Pedagogické akademii ve Varšavě a filmovou režii na škole Andrzeje Wajdy. Její fotografie jsou publikovány v řadě časopisů a polských novin (Elle, Exklusiv, Gaga, Kikimora, Polityka, Przekrój, Newsweek Polska).

V současné dokumentární fotografii existuje mnoho zajímavých přístupů a ještě více zajímavých autorů. V tomto ohledu doporučuji diplomovou práci své manželky Barbory Žůrkové, která představuje práce fotografů vybraných Musée de l´Elyseé – ReGeneration. Namátkou mohu zmínit jména: Richard Mosse, Angela Strassheim, Nicholas Prior, Anoush Abrar, Adrian Wood...

Krisztina Erdei
Untitled
Ze série Local SciFi, 2009

Anna Grzelewska
Ze série Julia Wanabe

Krisztina Erdei
Untitled
Ze série Local SciFi, 2009

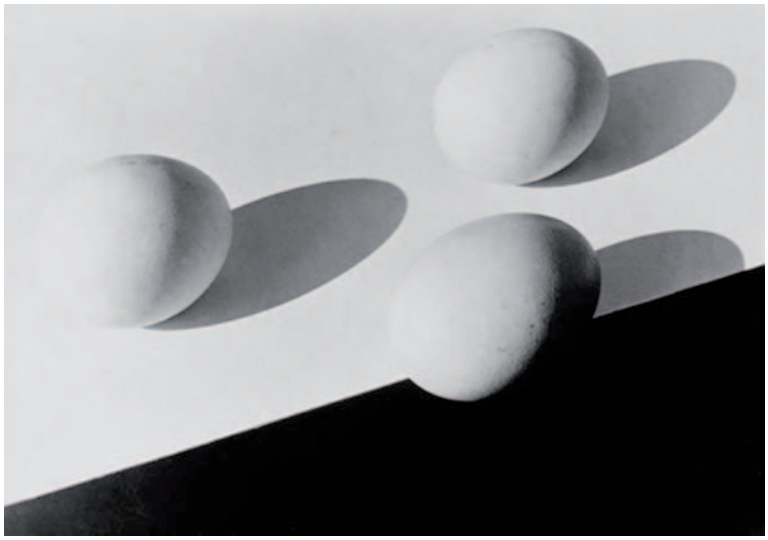

Anne Biermann
Eier
1930

Fotografie na předchozí straně:
David LaChapelle
Flaccid Passion
Ze série Earth Laughs in Flowers
2011

ZÁTIŠÍ

Fotografické zátiší, potažmo zákoutí, zajímalo fotografy již od samého začátku. Poskládat předměty a nasvítit scénu byl nejpohodlnější způsob, jak zachytit kultivovaný obraz. A samozřejmě možnost délky expoziční doby hrála také svou roli. Zátiší fotografoval již samotný praotec fotografie Francouz Joseph Nicéphore Niépce. K zaznamenání prostřeného stolu použil skleněnou desku s asfaltovou vrstvou a historici se dodnes přou, zda-li to bylo kolem roku 1829 nebo dokonce 1822, což by znamenalo, že to byla první fotografie vůbec. Na přelomu 30. – 40. let použil k zátiší sádrové odlitky ve své pracovně Louis Jacques Mandé Daguerre, William Henri Fox Tallbot zařadil zátiší do své kalotypicky ilustrované knihy „Tužka přírody", Hippolyte Bayard fotografoval seskupení různých předmětů ve svém ateliéru nebo zahradě.

Později zátiší ustoupilo do pozadí a silněji se začalo projevovat až v avantgardě. André Kertész fotografuje známou vidličku, Anne Biermann vajíčka a kokosový ořech. Při pohledu do českých končin si vzpomenu třeba na „Měsíční krajinu" Eugena Wiškovského.

Nejvýraznější českou osobností, jehož zátiší jsou dnes kultem nejen v České republice, je Josef Sudek. Ve 40. letech začaly vznikat jeho proslavené pohledy z okna ateliéru a pozoruhodná zátiší, obojí zpracované kontaktním otiskem různě velkých negativů na pozitiv. U nás se ještě v pozdější době objevila zajímavá zátiší Jana Svobody nebo Aleše Kuneše (Popis mého rodiště, Pocta Robertu Mapplethorpovi). Doposud šlo o černobílý obraz, ale v dnešní době již převažuje zátiší barevné. Současné umělce často inspiruje období barokního malířství, kdy bylo velmi oblíbené nejen v Nizozemí, ale téměř v celé Evropě (Willem Kalf, Willem Claesz Heda, Jan Davidszoon de Heem, Pieter Claesz, Jan Brueghel mladší, Frans Snyders). Mnoho tvůrců na toto období dnes reaguje různými metaforami a posuny.

Kromě ateliérových zátiší existují samozřejmě i zátiší nalezená, ale ta jsou dnes spíš součástí dokumentárních projektů než samostatným souborem. Tito fotografové snímají všední věci většinou bez aranžování a stylizace. Jednou z nich je například fotografka z Japonska, která byla již představena v kapitole o krajině – Rinko Kawauchi. Nezabývá se zátiším nijak systematicky. Jednoduše snímá zajímavé výseky nalezené reality, které pak vkládá mezi další obrázky a třídí je do tématických knih.

VALÉRIE BELIN

Valérie Belin je francouzská umělkyně narozená v roce 1964 v Boulogne-Billancourt, v současné době žijící v Paříži. Její práce je velmi pestrá. Fotografuje lidi, figuríny, květiny, skleněné vázy, zvířata, motory... Belin se snaží odhalit podstatu předmětů a proniknout do nejhlubších tajemství věcí, hmoty a světla. Členitý monochromatický obraz s radikálně dvojrozměrným přístupem dává fotografiím ikonickou hodnotu.

Ve své první sérii, kdy zaznamenává křišťálové vázy a sklenice (1993), pracuje pouze se světelným spektrem předmětů a zůstává velmi blízko primárního procesu fotografování. Ve své nejnovější tvorbě, ať už barevné nebo černo-bílé, používá nové technologie k zobrazení volnější, více obrazové formy. To se projevuje například v „Pictures of the Magicians", „Dancer at the Lido" nebo „Baskets of Fruit" (2007), když se nechala inspirovat Édouardem Manetem.

Belin studovala fotografii na Národní škole výtvarných umění v Bourges. Na postgraduálním studiu filosofie pařížské univrzity (Sorbonna, ukončení 1988) studovala Minimal Art. Od roku 1991 vyučuje fotografii na Škole výtvarných umění v Tours a věnuje se své vlastní umělecké tvorbě. V poslední době jsme mohli vidět její práce na individuálních výstavách v belgickém FotoMuseum Provincie Antverpy; Peabody Essex Museum, Salem,USA; Musée d'Orsay, Paříž, Francie; Musée de l'Élysée, Lausanne, Švýcarsko; amsterdamském muzeu Huis Marseille, Holandsko nebo na skupinových výstavách v americkém Museum of Modern Art, New York, USA; Centre George Pompidou, Paříž, Francie; International Center of Photography, New York, USA; Fotomuseum Winterthur, Švýcarsko; Kunsthalle Wien, Vídeň, Rakousko nebo New York Photo Festivalu v USA.

Valerie Belin
Ze série Bez názvu
1998

Valerie Belin
Ze série Bez názvu, 2008

DAVID LACHAPELLE

Americký fotograf David LaChapelle (1963), jehož těžiště tvorby je spíš v inscenované fotografii, patří již od poloviny 90. let 20. století mezi nejvýznamnější světové fotografy. Poté, co zahájil kariéru v časopise Interview (nabídka na spolupráci přišla od samotného Andyho Warhola), ho talent brzy dovedl až na vrchol a stal se tvůrcem nejslavnějších reklamních kampaní. Jeho snímky se objevily na titulních stranách Italian Vogue, French Vogue, Vanity Fair, GQ, Rolling Stone nebo I – D. LaChapelle má svůj jasný a nezaměnitelný styl s velkou dávkou nadsázky, surrealismu a divokých barev. Kontroverze se pro něj stala nástrojem v boji proti dogmatům dnešního světa, na které upozorňuje například fotografiemi inspirovanými výjevy ze života Krista.

Jedna z nejnovějších sérií má název „Earth Laughs in Flowers". Je to soubor deseti velkoformátových fotografií, které byly nedávno uvedeny v Kestnergesellschaft muzeu v Hannoveru a Rudolfinu. Tradiční barokní zátiší kombinuje s pomíjivostí pozemského majetku, když mezi tradiční předměty jako jsou květiny, ovoce, lebky, vkládá každodenní věci (mobilní telefony, nedopalky, pouťové balónky, panenku Barbie...).

Jestliže se někdo pohybuje na hraně kýče, je to právě David LaChapell. Jenže není kýč jako kýč a já jsem přesvědčen, že i kýč může mít svou inteligenci. LaChapellovy zářící fotky jsou totiž dokumentem doby a skutečně originálním příspěvkem k vizuálnímu uchopení současného světa, jak říká kurátor Urban, který nedávno sestavil LaChapellovu výstavu pro Galerii Rudolfinum.

SANNA KANNISTO

Sanna Kannisto si sama připadá spíš jako vizuální vědkyně než fotografka. Vydává se do přírody hledat podněty k fotografování, instaluje malá studia přímo v pralese a začíná zkoumat. *„V sériích „Private Collection" a „Field Studies" mě zajímal způsob reprezentace, stejně jako pracovní metody přírodních věd od antropologických a archeologických praktik, až po tradiční malbu zátiší pro použití v mé fotografické práci"*. Takto uvádí svůj styl finská fotografka z Helsinek, narozená v Hämeenlinna (1974). A jak jinak, než absolventka helsinské školy.

Fotografování v plenéru, kde vytváří miniaturní fotostudia, se stalo jedním z jejích nejdůležitějších pracovních postupů. Přenosné fotografické boxy staví jako jeviště a výjevy přírody sama režíruje. Moment, kdy je vyřazen tradiční objekt z původního prostředí, vypadá zvláštně. Části rostlin nebo drobná zvířátka na bílém pozadí mohou evokovat vědecký záznam a také tím získávají alegorický charakter. Vše je samozřejmě míněno s ironií a humorem. Vědu i umění se snaží svými pokusy dostat pod kontrolu, nicméně nemožnost splnění tohoto úkolu je spojeno s určitou absurditou, jak můžeme pozorovat právě na těchto fotografiích. Většina snímků byla pořízena v biologických polních stanicích v Brazílii, francouzské Guyaně a Kostarice.

Sanna loni vystavovala v norském Sørlandets Kunstmuseum, newyorském Aperture nebo také na skupinové výstavě v Praze – Prague Biennale 5.

David LaChapelle
Risk
Ze série Earth Laughs in Flowers
2011

David LaChapelle
Springtime
Ze série Earth Laughs in Flowers
2011

Sanna Kannisto
Vlevo: Act of Flying 23, 2006
Vpravo: Aristolochia, 2010

Maleonn
Nahoře:
No2, No3
Ze série What love Is
2009

Dole:
No8
Maleonn's Photo Studio
2011

Matthieu Levanchy
Musée Historique et des Porcelaines de Nyon, 2009-2011

MALEONN

Maleonn se narodil v Šanghaji roku 1972, vystudoval Shanghai Huashan Art School připojenou k Fine Art College of Shanghai University obor grafický design. Tento Číňan je ve světové fotografii ještě poměrně neznámý a významnější sólové výstavy absolvoval „jen" například v Esplanade National Art Centre (Singapur), Shanghai Art Museum (Čína) případně Pingyao International Photography Festivalu (Čína), skupinově například na Foto Biennale v Austrálii, Biennale v Benátkách, Museum of Contemporary Photography, Chicago (USA); Lodz Art Center, Lodž, Polsko a samozřejmě v mnoha dalších výstavních síních v Číně. Jeho výrazně estetizovaný styl sice provokuje, ale zároveň neuráží. Chtělo by se napsat, že se inspiroval u Salvadora Dalího, ale bůh ví, jak to vlastně v Číně je. Maleonn je specialista na zátiší. Ve svém studiu kupí předměty, které různě nakoupil v secondhandech nebo zaprášené vyhrabal neznámo kde. Z těch potom sestavuje své vize z dětství, takže jde vlastně o vzpomínky, které jsou nejprve pečlivě tříděny v paměti a poté rekonstruovány v ateliéru. Maleonn je snílek: *„Každý večer, když jsem se vrátil domů z práce, jsem otevřel svůj počítač a psal jsem filmové scénáře. Samozřejmě jsem věděl, že nemají šanci být realizovány, ale musel jsem to dělat, abych zapomněl na reálný život. V noci jsem nespal a vymýšlel podivné obrazy. Umění bylo pro mě sen, často vzdálený a nereálný. Stále netuším, proč musím žít tento druh života. Umění je druh pohodlí, nejlepší pohodlí pro citlivé duše. Něco jako měkké drogy. Víte, že vám nakonec ublíží, ale kvůli radostným chvilkám nemůžete přestat."*

MATTHIEU LEVANCHY

Matthieu Lavanchy se narodil v roce 1986 ve Švýcarsku. Po ukončení vzdělání na ECAL (Univerzita umění a designu v Lausanne) v roce 2008 mu byla udělena cena „PhotoGlobal Prize" na ITS festivalu v Terstu v Itálii. Cenou byl jeden rok pobytu na School of Visual Arts v New Yorku, kde se začal věnovat zátiší. Jeho práce byly vystaveny na Pražském bienále (2011), v Kolíně nad Rýnem Art Fair (2010) a Fotomuseum Winterthur (2009). Matthieu je vítězem International Fashion & Photography Festival of Hyères (2010) a získal cenu Swiss Federal Design Award v roce 2011. Na fotografiích Levanchyho se objevují předměty zdánlivě spolu nesouvisející, v celkovém kontextu však dávají smysl. Svíčky na starověké židličce ohřívají zkumavku s hadicemi a trychtýři, do klasického zátiší jsou vpašovány bramborové lupínky. Levanchy vytváří bizarní seskupení, která svým nelogickým spojením upozorňují na absurditu doby. Předměty denního použití a lidské rozmary se mění, jejich význam začíná být ale ryze účelový, bez charisma a vlastně zajímavě nefotogenický.

Daniel Gordon
Ze série Thirty-One Days
2009

Daniel Gordon
Pineaple
Pumpkin
Ze série Still Lifes,
Portraits & Parts,
2011

Kamila Musilová
Ze série Dědeček
a babička,
2011

DANIEL GORDON

Daniel Gordon je v dnešním světě fotografie velmi osobitým tvůrcem. Materiálem mu jsou vytištěné obrázky z internetu, které přetváří do provokujících asambláží. Výsledek posléze přefotografuje, tudíž vytváří reprodukce svých dočasných děl. A jelikož nejsou k sobě slepeny, mohou být demontovány a použity v nekonečném procesu. Existují tedy pouze prostřednictvím média fotografie. Kromě portrétů, které jsou základem jeho práce, vytváří zátiší s potravinami, případně tulipány ve zmačkaných papírových vázách. Daniel Gordon je fotograf vyvolávající ve svém díle přitažlivost i odpor. Barvy jsou neodolatelně zářivé a plastické, ale také neskutečné a bizarní. Jeho asambláže nejsou tím, čím se zdají být na první pohled. Vypadají jako koláže, ale při hlubším pohledu si všimnete trojrozměrné hloubky. Daniel Gordon se narodil v Bostonu (1980), žije a pracuje v Brooklynu. V roce 2003 vystudoval nejprve bakalářský titul na Bard College, Annandale-on-Hudson, NY a poté pokračoval na Yale University, New Haven, CT (2006, MFA).

Na jeho výstavy bychom se museli vydat spíš do galerií v USA. V minulých letech se ukázal na skupinových výstavách v MoMa nebo Philadelphia Photo Arts Center, v letošním roce plánuje výstavy v Saatchi Gallery v Londýně, William Benton Museum of Art v Connecticutu nebo State of the Art Photography, Düsseldorf, Germany (NRW-Forum).

KAMILA MUSILOVÁ

Rodačka z Brna (1983), absolventka Institutu tvůrčí fotografie a Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně Kamila Musilová, v současné době žije v Tel Avivu. Její velmi pestrá tvorba je těžko zařaditelná, přesto bych poslední sérii „Dědeček a babička" umístil do kategorie zátiší.

Kamila Musilová představuje „portréty" svých prarodičů v metaforické rovině. Sami se na fotografiích nevyskytují a přesto si můžeme představovat jací vlastně jsou. Vnímáme jejich život, zvyky a prostředí, ve kterém žijí. To stačí člověku k tomu, aby si vytvořil obraz o lidech, které vlastně nezná. Tento otevřený projekt stále pokračuje. Kamila se vrací do dětství, nasává vůně prostoru, znovuobjevuje dobře známé věci a vybavuje si nezapomenutelné událostí.

Jinak zde musím zmínit další velmi kvalitní práce „Plyš myslí, že je víc" a „Bez názvu", patřící svým charakterem do zátiší. Také v těchto souborech se projevuje bezmezná nápaditost Musilové, která se nebojí experimentovat na jakékoliv téma. Formálně strohý styl s vtipnými prvky a vysokou inteligencí podtrhuje hravou povahu autorky.

Kromě dvojího (2007, 2010) umístění na druhém místě v tuzemské soutěži Frame, byla finalistkou soutěže SHOTS Young Photographers Competition (2008). Účastnila se skupinových výstav na Pražském Biennale 5 (Romantic Construct, 2011), Fresh Czech Design, Washington, USA (2010) nebo Man at Work, House of Photography, Liptovský Mikuláš, Slovensko (2008).

Marlous van der Sloot, Untitled

Rinko Kawauchi
Untitled
Ze série Cui Cui
2005

FAUNA

Nevím, jestli se dá fotografování zvířat nazvat tématem, ale existují autoři, kteří se tímto druhem fotografie zabývají kontinuálně. V uměleckém světě byl tento druh doposud přehlíženou kapitolou a v podstatě je úplným nováčkem. Dalo by se hovořit o odlehčení na závěr a musím se přiznat, že to takhle také beru. Při pohledu do historie si dokážu vzpomenout třeba na vtipný cyklus Elliotta Erwitta, fotografie z newyorských zoo od Garryho Winogranda, na fotografie z indického cirkusu zvířat od Marry Ellen Mark, Williama Wegmana, vymyšlenou faunu od Joana Fontcuberty... Určitě to nejsou jediní autoři, kteří se v minulosti zvířaty zabývali, ale nic dalšího výrazného před očima nemám. Specialisty na fotografii zvířat najdeme spíš v myslivosti nebo časopisu National Geographic. To je ale jiná písnička. Já tedy přeskočím všechny historické souvislosti a pustím se rovnou do dnešní podoby zachycení zvířat na uměleckých fotografiích.

Elliott Erwitt
New York, 1974

Mary Ellen Mark
Ram Prakash Singh and His Elephant,
Shyama: Great Golden Circus, Ahmedabad, India,
1990.

SIMEN JOHAN

Rodilý Nor (1973 , Kirkenes) se v devatenácti lech přestěhoval do New Yorku, kde vystudoval School of Visual Arts (BFA, 1996), navazující na Lugnetskolan ve švédském Falunu.

Simen Johan vytváří tajemný svět zvířat, u kterých si nejsme jisti, zda-li jsou již dávno mrtvá nebo stále naživu. Svůj mistrovský um digitálních retuší doplňuje sochařskou zručností. Výstavy Johana jsou opravdu krásně děsivé, výtvarně téměř dokonalé. Na fotografiích vidíme podivně estetizované bizony, mamuty, hrochy nebo medvědy, kteří simulují lidské vlastnosti. A co je horší, vypadají jako vycpané exponáty. Simen Johan totiž instaluje pro pochopení nové reality objekty. Vycpaniny s přerostlou srstí evokují stále živý organismus a přesto, že jsou svojí formou nádherné, při domyšlení zbytku nám naskakuje husí kůže. Ano, vycpaná zvířata na zdech stále žijí v mrtvých tělech. A nebo taky ne. Jedná se jen o mou nepodloženou úvahu...

Johan ve své práci vytváří napětí a smazává hranice mezi protichůdnými silami reálného a virtuálního světa. Přírodním a umělým, klidným a děsivým. Na fotografii jsou plameňáci propleteni v objetí, které se zdá být zároveň laskavé a omezující. Sovy na piknikovém stole v mlze jsou příliš nehybné, dvojčata lišky sedí ve sněhu jako milenci. Bližší pohled však ukazuje krev na čenichu jedné z lišek, slzy v očích na straně druhé. Lišky nám vyprávějí příběh.

Ve fotografiích Johana můžeme také hledat inspiraci v pohádkovém světě nebo biblických příbězích. Ostatně v explikacích k výstavě odkazuje na Armagedon a vznik zvířecí říše.

Tento originální fotograf se začal objevovat na zajímavých skupinových výstavách už v roce 1996, čili tři roky po ukončení školy, ve svých 26 letech (The Alternative Museum, New York, USA a o dva roky později Contemporary Arts Center, New Orleans, USA; Museum of Contemporary Art, Denver, USA). O rok později navázal spolupráci s Yossi Milo Gallery v New Yorku a přišly další výstavy ve významných institucích: International Center of Photography, New York, USA; Seattle Art Museum, USA; Museum of Photographic Arts, San Diego, CA (vše 2003)... V poslední době jsme mohli vidět jeho individuální výstavy ve Frist Center for the Visual Arts, Nashville, TN; 21C Museum, Louisville, KY; Museum of New Art, Detroit, MI a samozřejmě v Yossi Milo Gallery, kde je stálým autorem.

Simen Johan
Untitled #140, 2007
Ze série Until the Kingdom Comes

Simen Johan
Instalace z výstavy

Simen Johan
Untitled #162, 2010
Ze série Until the Kingdom Comes

ELENA DORFMAN

Poslední práce Eleny Dorfman „The Horses" je komplexním pohledem na dostihové závody. Fotografické portréty dostihových koní ve studiu představují impozantní a šlachovitá zvířata mimo trať, jejich vyčlenění z obvyklého prostředí dává prostor pozorovat jejich silnou osobnost. Rituál závodu se dá sice vystopovat zastoupením rekvizit, zvířata jsou však pozastavena v pohybu a zbavena rušivých vizuálních podnětů. Můžeme tak zapomenout na syndrom dostihu vyhrávat za každou cenu. Záměrem „The Horses" je zachytit odolnost trénovaných zvířat a soustředit mysl diváka na ohromující pocit krásy, která plyne z fyzické připravenosti zvířecích sportovců.

Dorfman také vytvořila pětiminutový panoramatický film, resp. tříkanálovou videoprojekci „The Pleasure Park", kde rekonstruuje dostihový závod, ve kterém analyzuje prostředí trati, dokumentuje přípravu žokejů a jejich soustředění před závodem. Tato série se dívá nejen na krásu závodního koně, ale také vyvolává otázky o probíhajícím fetišismu plnokrevníků.

Elena Dorfman se narodila v Bostonu (Massachusetts), ale momentálně žije v Los Angeles. Své vzdělání započala na univerzitě ve Vídni a v roce 1988 ho ukončila jako Bachelor of Arts na Sarah Lawrence College. Její účast na skupinových výstavách je poměrně pestrá. Mohli jsme ji vidět například v San Francisco Museum of Modern Art, CA; Museum of Modern Art, New York; Museum, Louisville, KY a mnoha dalších prestižních výstavních síních nebo festivalech.

KAREN KNORR

Specialistkou na „velká zvířata" je také Karen Knorr. Narodila se ve Frankfurtu nad Mohanem (Německo) a vyrostla v portorickém San Juan v roce 1960. Vzdělání dokončila v Paříži a Londýně. Karen je osobností, která učí, přednáší, ale i vystavuje na mezinárodní úrovni, konkrétně v Tate Britain, Tate Modern, Centre Pompidou, The University of Westminster, Goldsmiths, Harvard and The Art Institute of Chicago. V současné době je profesorkou na University for the Creative Arts in Farnham, Surrey (Anglie).

Karen Knorr se zabývá kulturním dědictvím. Do sálů památkových institucí vkládá exotická zvířata jako metaforu lidského nevědomí a ironizuje tím význam uměleckých sbírek v muzeích či akademiích. V sérii „Fables" (2004-2008) mísením analogové a digitální fotografe rekonfiguruje řecké bajky (Ovidius, Ezop, La Fontaine) a populární kulturu Disneyho. Své mazlíčky tentokrát vkládá například do Carnavalet Museum, Muzea lovu a přírody v Paříži, Chambord Castle and the Conde Museum in Chantilly Castle... Vizualitou těchto fotografií je bohatá estetika s odkazem na baroko.

Od roku 2008 její práce vzala nový směr. Zaměřila svůj pohled na kastovní kulturu Rajput v Indii a její vztah k „ostatním". Fotografická série konfrontuje pánský prostor (mardana) a ženský prostor (zanana) v Mughal a Rajput paláci architektury, haveli a mauzoleu. Karen Knorr oslavuje bohatou vizuální kulturu založenou na mýtech severní Indie se zaměřením na Rádžastán. Interiéry pečlivě fotografovala velkoformátovou kamerou Sinar P3 a skenovala

na velmi vysoké rozlišení. V architektonických památkách opět vytváří živočišnou říši, tentokrát na základech indické kulturní tradice. Zvířata fotografovala v zoologických zahradách, mausolejích a svatých místech. Tygři mutují na avatary ženských historických postav, mizí hranice mezi realitou a iluzí, a najednou se ve 21. století opět objevuje historická indická bajka Panchatantra.

Elena Dorfman
Ze série The Pleasure Park

Karen Knorr
The Kings Reception
Ze série Château Chambord, 2005 - 2006
The Messenger, Purana Quila, New Delhi
Ze série India Song, 2008-2012

Karen Knorr
The Passage
Ze série Villa Savoye, 2006-2007

JO LONGHURST

Jo Longhurst se narodila v anglickém Chelmsford (1962), studovala na Royal College of Art v Londýně a to je tak vše, co se dá o této fotografce zjistit. Snad ještě nějaké výstavy: Museum Folkwang Essen, Rencontres d'Arles; Midlands Art Centre, Birmingham (individuální výstava).

Longhurst několik let spolupracovala s předními chovateli šlechtěného plemena chrtů Whippet a dokumentovala jejich fanatické hledání „psí dokonalosti". Autorka, jež je sama majitelkou dvou vipetů, fotografuje tyto psy velmi rozmanitě a zajímavě. Fotografuje profily, portréty, odpočinek... Používá různé typy fotoaparátů, atelierové pozadí nebo autentické snímky z reality, kde můžeme pozorovat intimní vztah s majitelem.

PETRINA HICKS

Tato autorka narozená v australském Sydney (1972) vystudovala School of Art, Australian National University. Její čistý styl je často přirovnáván k reklamní produkci, ale to samé by šlo říci o syrové formě konceptualistů, která by se dala klidně použít pro reklamu na prací prostředky nebo v pořadu Teleshoping. Petrina zvířata nefotografuje samostatně, ale využívá je spíš jako rekvizity doplňující koncept. V nové sérii „Beautiful Creatures" apeluje na naše smysly tím, že do sladkých fotografií vkládá lehce zvrácené, nezvyklé prvky narušující společenské konvence. Nahá kočka Sphynx kontrastuje s nádhernou blondýnkou s obličejem pokrytým srstí. Na fotografii „Emily the Strange" se bezsrstá bytost Sphynx objeví v náručí mladé dívky, jež je děsivě podobná svému mazlíčkovi.

Soubor fotografií doplňuje „sexy" video. Klišé zobrazení květin tak čerstvých, že jsou pokryty rosou. Ty jsou doslova k olíznutí! A její kamera to dokonale zachycuje v nádherných detailech vysokého rozlišení.

Petrina Hicks
The Crysalis, 2011
Single-channel high definition phantom video
6:00 minutes, seamless loop

Jo Longhurst
The refusal (part I)
shot 2001, produced 2007

Jo Longhurst
Sighthound (3d installation)
mdf, 8 twin stereo slides, 8 plastic viewers,
electro-luminescent film,
viewer area 200cm x 40cm
shot 2004-5, produced 2005

Jo Longhurst
The refusal (part III)
shot 2005-6, produced 2007

Petrina Hicks
Excalibur
Ze série
Untitled
2006

Petrina Hicks
Newborn
Emily the Strange
Ze série Beautiful Creatures, 2011

DI LIU

Mladý Číňan Di Liu je prostě talentovaný výtvarník. Umně vymodelované 3D modely zvířat zasazuje do obydlených oblastí a zaplňuje jimi volný prostor. Myšlenka clonících monumentů za účelem nevystrašit průměrného obyvatele není nijak hluboká, ale roztomilá určitě. Di Liu vyhrál s těmito obřími sympaťáky cenu Lacoste v roce 2010 a já se těším na další práci.

Di Liu
Animal Regulation no. 8, 2010

Di Liu
Animal Regulation no. 4, 2010

Kim Boske
Ze série
Decay Can Be
Very Slow

ZÁVĚR

Pro teoretiky výtvarného umění mohou působit určité snímky a věty poněkud zavádějícím dojmem. Ale jak už jsem zmínil hned na začátku, termíny romantika a poetika se zde nevztahují přímo k minulosti (neplést si s romantismem a poetismem), nýbrž jsou jen popisem nálady snímku. Možná by bylo vhodné nějak tyto nálady definovat, ale nemám rád hluboké rozbory, protože absorbované vjemy z uměleckého díla lze jen ztěží nějak slovně popsat. Pokud si dobře pamatuji, ještě nikdy se mi nezačala vystavená fotografie líbit víc po vyčerpávající osvětě teoretika či autora. Umělecké dílo beru jako finální sdělení, dále nereprodukovatelné. Omezil jsem se tedy na stručné informace o samotných autorech a jednoduchý popis díla.

V úvodu kapitol se vracím k úplným počátkům fotografie, kde se snažím nalézt první projevy poetického vyznění a také k výtvarnému umění předešlých století, které byly pro současné fotografy velmi inspirativní (Caspar David Friedrich, Petrus Christus, Rogier van der Weyden, Vilhelmem Hammershoi). Naopak u fotografů z dvacátého století již mnoho společných prvků ve fotografiích současných romantických tvůrců nevidím, a proto jsem se omezil jen na letmé zmínky a případné paralely s domácími fotografy. Na úvod navazují nejprve známí autoři, které beru jako jedny z hlavních průkopníků určitého žánru a dále pokračuji až k těm nejmladším, přinášejícím nový pohled. Právě zde je popis díla velmi komplikovaný, neboť přístupy se dnes začínají postupně měnit. Konzistentní držení série není nutností a někteří dokonce pracují bez jasného konceptu. Pouhé sdělení pocitu je svým způsobem legitimní.

Pokud mám udělat na závěr miniaturní analýzu, musím napsat, že v tomto žánru jednoznačně převládá barevná fotografie a naprostá většina snímků se neobejde bez digitálních úprav. Pro dnešní fotografy je důležitá výtvarná úroveň, přičemž kvalita obsahu je nezávislá na míře estetizování. Nezanedbatelný je také fakt, že tento typ fotografie je schopen vnímat člověk bez uměleckého vzdělání, což otevírá cestu k širšímu přijetí současného umění prostými lidmi. Na jedné straně je důležité nepřízpůsobovat se poptávce trhu, na straně druhé je chybou ignorovat komunikaci s divákem. Zde vidím rozumný kompromis.

Dát si za cíl kompletní zmapování světové platformy romantických tvůrců by bylo pošetilé. Zkusil jsem tedy zavzpomínat na fotografie mých oblíbených autorů, doplnit je novými a tak trochu sám pro sebe zrekapitulovat, co mě vlastně inspiruje v naší společné tvorbě s manželkou. Nevím, zda-li mohu sám sebe považovat za romantika, nicméně určité životní okolnosti tomu napomáhají. Po prvním stresu, kdy jsme byli postaveni k obrovské zodpovědnosti starat se o dítě, přišlo období rodinné pohody. S dcerou zažíváme spoustu legrace, radosti, ale také hodně strastí a nepříjemného napětí. Reálný život se přirozeně promítá do práce fotografů,

takže jsem zvědav, jak tomu bude u nás, až dítě dospěje. Momentálně však „romantické" období pokračuje a společně doufáme, že vydrží co nejdéle.

Důvody, proč napsat tuto práci, ale nebyly jen o mých pocitech z manželství. Nemohu se totiž ubránit myšlence, že posledních deset let současné fotografie je v České republice ochuzeno o jistou část informací o tvorbě zahraničních autorů. Proč tomu tak je, hledám v nedaleké minulosti. V roce 1989 jsem se těšil, že se socialistická společnost změní. Bohužel se to děje jen velmi pomalu. V obchodech stále nacházíme „komunistické" zboží, v televizi vidíme infantilní zábavu pro dospělé, na ulicích nás straší zastaralé výlohy a vesnické reklamy, Karel Gott je idolem dnešní mládeže…

Zpět k fotografii. Jediným tištěným médiem o umělecké fotografii u nás (když odhlédneme od kulturní části nového měsíčníku Foto), je časopis Fotograf. To je prostě málo a přesto, že je to časopis obsáhlý, nemůže pokrýt ani to podstatné, co se na světové scéně děje. A navíc je jeho zaměření spíš trochu undergroundové. Většinu autorů, které zde uvádím, redakce označila za komerční bez nároku na širší zájem. Na jedné straně zde máme striktně nekomerční časopis, na straně druhé časopisy pro laiky. O magazínech jako Aperture, Portfolio, Eyemazing, Blind Spot, Photonews, Foto8, OjodePez, Exit, Hot Shoe, Kwartalnik Fotografia atp. si můžeme nechat jen zdát. V České republice tak převládá představa, že existuje fotografie konceptuální, tudíž umělecká, a pak módní a reklamní. Není to pravda. Současné fotografické umění má mnoho podob a třeba ve Švýcarsku bychom jen těžko hledali styl podobný českému konceptualismu mnohdy rozmělňujícímu díla stará celá desetiletí. Docela by mě zajímala definice „komerční umění" a zkouším si marně představit Damiena Hirsta, jak tvoří do šuplíku. Masové šíření svého díla stejně jako prodej mecenášům odmítá. Uf. Naštěstí žijeme v době internetu a nemusíme tedy zoufat nad nedostatkem informací. Také u nás máme sympatický server o fotografii, na který chodím velmi rád. Na adrese www.young-fresh.eu jsou opravdu čerstvé informace a obsah se nebrání žádnému stylu. Co se týče zahraničních serverů musím uvést aspoň jeden a to www.photography-now.com. Zde nalézám informace o výstavách z celého spektra současné fotografie, instituce, galerie… prostě vše, co k současné fotografii patří.

Na úplný závěr musím přiznat, že práci na téma romantiky a poetiky v nové fotografii jsem psal s velkou chutí. Velmi rád jsem zde uvedl umělce, kteří jsou u nás neprávem opomíjeni. Avšak bez zkušeností publicisty či teoretika umění nemůže výsledek vypadat tak, jak bych si ho uměl představit. Proto hluboce respektuji vědomosti těchto znalců a ještě více obdivuji, s jakou lehkostí umí lidem jednoduše a výstižně přiblížit nepopsatelné. I když jsem nikdy neměl, nemám a zřejmě nikdy mít nebudu ambice vstupovat do teorie umění, jsem rád, že jsem si mohl vyzkoušet napsat něco, co ve mně takhle dlouho zrálo. Jedno však vím jistě. Takto dlouhý text již ode mne nikdo nikdy neuvidí.

JMENNÝ REJSTŘÍK

• **A**

Abbotová, Berenice 35
Adams, Ansel 14, 15
Ady, Shimony 69
Angelo, Michael 36
Atget, Eugéne 35

• **B**

Baňka, Pavel 28
Bayar, Hippolyte 87
Belin, Valérie 88, 89
Bedford, Francis 34, 35
Becher, Brend 38
Bergon, Paul 60, 61
Bialobrzeski, Peter 22, 23
Bien-U, Bae 16, 17
Biermann, Anne 86, 87
Biow, Hermann 35
Birgus, Vladimír 73
Bischow, Werner 72, 73
Blackmon, Julie 11
Bláhová, lenka 56, 58
Boske, Kim 30, 31, 104
Bourdin, Guye 76
Bratrstvo 43
Breuning, Olaf 73
Bridges, George Wilson 35
Brotherus, Elina 20,21, 70
Brueghel, Jan mladší 87
Brulat, Ruben 66, 67, 68
Brygo, Maxime 40

• **C**

Calle, Sophie 43
Cameronová, Julia Margaret 42, 43
Carroll, Lewis 43
Claesz, Pieter 87
Colea, Thomas 36
Cranch, Lucas 62
Crewdson, Gregory 74, 75

• **Č**

Čuma, Aleš 43

• **D**

Daguerre , Louis Jacques Mandé 87
Dalí, Salvador 93
Davis, Jen 54,55
Demachy, Robert 60, 61
diCorsia, Lorca 73
Dijkstra, Rineke 42, 43, 44, 45, 61
Ditz, Uwe 79
Dorfman, Elena 100, 101
Drtikol, František 61
Durand, Asher Brown 36
Durieu, Jean Louis Marie Eugéne 10, 61

• **E**

Elkins, Amy 50, 51
Erdei, Krisztina 82, 83, 84
Erwitt, Eliott 97
Ezop 100

• **F**

Faurer, Louis 73
Favrod, David 30
Findeis, Martin 43
Fontcuberta, Joan 97
Frank, Robert 73
Friedrich, Casper David 20, 36, 105
Frith, Francis 26, 34,35
Fullerton-Batten, Julia 52, 53

• **G**

Gafsou, Matthieu 30, 31, 36, 37
Gordon, Daniel 94, 95
Gott, Karel 106
Gronsky, Alexander 80, 81
Grzelewska, Anna 82, 83
Gütschow, Beate 16, 17

• **H**

Halso, Ilkka 18,19
Hamilton, David 60, 62
Hammershoi, Wilhelm 50, 105
Heade, Martin Johnson 36
Hanzlová, Jitka 44, 45
Heda, Willem Claesz 87
Heem, Davidszoon Jan de 87
Herman, Sarah Mei 80, 81
Hicks, Petrina 11, 102, 103
Hido, Todd 34,35
Hitchcock, Ajfred 76
Hochová, Dagmar 43, 73
• **Ch**
Chevalier, Caroline 70
Christus, Petrus 50, 105
Church, Frederich Edwin 36
• **I**
Israel, Kobi 28, 29
• **J**
Johan, Simen 98, 99
John, Elton 17, 48
Joye, Florian 38, 39
Jirásek, Ondřej 43
Jirásek, Václav 43
Jirásek, Pacel 43
• **K**
Kalf, Willem 87
Kander, Nadav 12,74, 75, 80
Kannisto, Sanna 90, 91
Kantanen, Sandra 26, 27
Kataila, Kale 26, 27
Kawauchi, Rinko 24, 25, 87, 96
Kelaranta, TImo 26
Kerstens, Hendrik 48, 49
Kington, Ani 30
Kirkpatrick, Bear 68, 69
Klein, William 73
Knorr, Karen 100, 101
Kratochvíl, Antonín 62
Krejzek, Petr 43
Koudelka, Josef 72, 73
Kuhn, Mona 30, 31, 60, 64, 65
Kuneš, Aleš 87
• **L**
LaFontaine, Jean de 100
LaChapelle, David 86, 90, 91
Lebas, Chrystel 24, 25
LeGray, Gustave 14, 15
Leibovitz, Annid 43
Levanchy, Matthieu 92, 93
Liu, Di 104
Longhurst, Jo 102, 103
Luskačová, Markéta 43
Lux, Loretta 11, 12, 46, 47
Lvoff, T. Sophie 30, 31
Lynch, David 74, 76
• **M**
Majuri, Susanna 52, 53
Maleonn 92, 93
Maksymiuk, Josef 78
Manet, Édouard 88
Mandle, S. Billie 28,29
Mann, Sally 43
Mapplethorpe, Robert 62, 87
Mára, Pavel 61
Mark, Mary Ellen 43, 97
Mattingly, Mary 30
Maybin, Edith 48,49
McGinley, Ryan 64, 65
Meene, Hellen van 46, 47
Meyerowitz, Joel 79
Michailov, Ivan 38, 39
Milach, Rafal 78, 79
Modelová, Lisette 73
Moulin, Félix-Jacques Antonie 60, 61
Mucha, Alfons 60, 61
Musilová, Kamila 94, 95
• **N**

Najjar, Michael 22, 23
Newton, Helmut 63
Niépce, Joseph Nicéphore 34, 35, 87
Nimcová, Lucia 76, 77
Nix, Lori 36, 37
• **O**
Obama, Barack 17
Olaf, Erwin 62, 63
Ovčareko, Margo 66, 67
Ovidius, Publius 100
• **P**
Päiväläinen, Riitta 18, 19
Panas Lydia 50, 51
Papapetrou, Polixeni 56, 57
Pepe, Dita 52, 53
Platón 26
Plicka, Karel 35
Pohribný, Jan 28
Prager, Alex 72, 76, 77
Prášilová, Barbora 76
Prerafaelité 43
Puttelaar, Carla van de 61, 62, 63
Puyo, Constant 61
• **R**
Radka a René 76
Reich, Jan 28
Rejlander, Gustav Octave 42, 43
Robinson, Henry Peach 42, 43
Rodčenko, Alexandr 66
Rubadiri, David 76
Ruff, Thomas 38
• **S**
Ságl, Jan 28
Saudek, Jan 61
Sherman, Cindy 43, 52, 76
Schneider Stefanie 48, 49
Schulz, Josef 38, 39
Sirk, Douglas 76
Sloot, Marlous van der 68, 96
Snyders, Frans 87
Sokol, Zdeněk 43
Steichen, Edward 15
Stibor, Miloslav 61
Stone, Oliver 48
Struth, Thomas 35
Sudek, Josef 15, 28, 35, 87
Sugimoto, Hiroshi 26
Suzuki, Risaku 20, 21
Svoboda, Jan 87
• **Š**
Šeba, Michal 28, 29
Štreit, Jindřich 73
• **T**
Talbot, William Henry Fox 15, 87
Tarantino Quentin 48
Tichý, Miroslav 73
• **U**
Urban, Otto M. 90
• **V**
Vlčková, Tereza 54, 55, 76
• **W**
Wall, Jeff 73
Warhol, Andy 90
Wegman, William 97
Weyden, Rogier van der 50, 105
Wilson, George Washington 35
Winogrand, Garry 97
Wiškovský, Eugen 87
Woude, Hanne van der 78, 79
• **X**
Xiaofang, Liu 11, 54, 55
• **Y**
Yong, Zhang Xian 56, 57
• **Z**
Zych, Alois 61
• **Ž**
Žůrek, Radim 30, 32
Žůrková, Barbora 30, 32

LITERATURA

- Vladimír Birgus, Jan Mlčoch – Česká fotografie 20. století – Uměleckoprůmyslové muzeum v Praze / KANT, Praha, 2005
- Petr Balajka, Vladimír Birgus, Antonín Dufek, Ľudovít Hlaváč, Martin Hruška, Pavel Scheufler, Ladislav Šolc – Encyklopedie českých a slovenských fotografů, ASCO, 1993
- Hripsimé Visser, Urs Stahel – Rineke Dijkstra, Portraits, Schrimer / Mosel, 2004
- Gita Skaličková – „Současná portrétní fotografie v tvorbě nejmladších autorů" (Bakalářská diplomová práce), ITF FPF SU, Opava, 2008
- Radka Tippmanová – „Světová digitální fotomontáž" (Magisterská diplomová práce), ITF FPF SU, Opava, 2008
- explikace a internetové stránky autorek
- www.itf.cz – internetové stránky Institutu tvůrčí fotografie FPF Slezské univerzity v Opavě
- PhotoRevue – internetový magazín o fotografii (www.photorevue.com)
- Fotograf – časopis o umělecké fotografii
- World WebPhoto Gallery (www.wwg.cz)
- Eyemazing – nizozemský magazín o světové módní a umělecké fotografii
- Imago – slovenksý časopis o současné fotografii
- Aperture – časopis o současné fotografii (USA – New York)
- Portfolio – skotský časopis o současné fotografii
- Blind Spot – časopis o současné fotografii (USA – New York)
- Photonews – německý časopis o současné fotografii
- Foto8 – časopis o současné fotografii (Anglie – Londýn)
- OjodePez – španělský časopis o současné fotografii (Madrid)
- Exit – španělský časopis o současné fotografii
- Hot Shoe – časopis o současné fotografii (Anglie – Londýn)
- Kwartalnik Fotografia – polský časopis o současné fotografii
- www.lensculture.com – internetový portál o současném dění ve fotografii
- Campany, David (ed.) – Art and Photography / Phaidon, Londýn, 2006
- Campbell, Bryn – World Photography / Hamlyn, Londýn, 1981
- Photography after Photography. Memory and representation in the Digital Age. G + B Arts, Mnichov, 1996
- Misselbeck, Reinhold – 20th Century Photography, Museum Ludwig Cologne / Taschen, Kolín nad Rýnem, 1996
- Liesbrock, Heinz – Weski, Thomas – How You Look at It. Photographs of the 20th Century / Thames and Hudson, Londýn, 2000
- Kismaric, Susan – British Photography from the Thatcher's Years / Museum of Modern Art, New York, 1990